

sana polina gincburg

THE SECOND CENTURY OF SANA

NOT ALL OF ME WILL DIE

DRUGI WIEK GINCZANKI

zuzanna ginczanka

1917

London Warsaw Elsewhere

2117

Zuzanna Ginczanka, self-portrait

AVALANCHE

**When I am on a pedestal,
You did not raise me there.
Your laws do not compel me
To kneel grotesque and bare.**

Leonard Cohen

FROM BEING FORGOTTEN

**Your arms covered in a shroud
of wild cries, the woodland calling,
stretching far above the clouds,
cross the skies see Venus falling,
And your flight and song on high,
you are stone and ice and water.
Your dark eyes I aim to save
from one day being forgotten.**

KI Gałczyński

OF LOVES AND WARS

The pages you are holding right now are not a standard collection of poetry in more ways than one.

They tell a story, set in time and place, with a beginning, a middle... yet so far without an end.

Zuzanna Ginczanka was born exactly 100 years ago, in March of 1917.

Yet what we know about her life becomes more and more faint with every year which passes... we know a great deal about her childhood, some things about her early adulthood and very little about her death.

We do know she was:

*an orphan... a teenage girl... a struggling artist...
a sudden celebrity... a poet in search of a voice... a refugee without nationality...
a woman trapped in a loveless marriage... and one of the final victims of the Holocaust.*

Yet, in spite of the tragic way in which she died, through the remarkable body of work she left behind Ginczanka speaks to us all “from the other side of sorrow and despair” to deliver a message of light:

“You need joy to survive. Only joy is real life.”

GINCZANKA'S LIFE

20TH CENTURY

		Start of the century	1900
		WWI starts	1914
		Russian Revolution	1917
		WWI ends	1918
		Poland back on the world's maps	1920
1917	Ginczanka is born in Kiev		
1922	Her family escapes to Poland		
1936	<i>Of Centaurs</i> is published Ginczanka goes into hiding		
1944	Ginczanka is murdered		
		WWII starts	1939
		WWII ends	1945
	Ginczanka's selected poems published		1953
		First moon landings	1969
		Ginczanka's selected poems published	1980
		End of communism in Europe	1989
		Ginczanka's <i>Bearing happiness</i> selected poems published	1991
		More and more Ginczanka books follow... almost all now out of print	2000

ON NICKNAMES AND NOM DE PLUMES

The woman born Zuzanna Polina Gincburg published her work under many names: *Sonny Girl*, *Zuzka Ginczburżanka*, *Zuzanna Ginczanka*.

But the places where she lived kept on changing names too.

Born in Kiev, Russia in 1917, Ginczanka and her parents had to escape west, towards Poland, as the Russian Revolution transformed the land of her birth into the Union of Soviet Socialist Republics. Poland did not exist 100 years ago, but by the time her family moved to Równe (today's Rivne in Ukraine), the Austro-Hungarian Empire had vanished, Poland had reappeared on world maps and our young poet could choose to study and write in Polish.

When she was still little, Ginczanka's father left for the US and her mother for Spain – both survived WWII – so in 1935 our teenage poet moved to the capital city of Warsaw, at the ripe old age of 18.

A year later, her first and only book of poems *Of Centaurs* was published by one of the most prestigious presses in Poland. Julian Tuwim, Poland's most beloved modern era poet, was an early supporter. Witold Gombrowicz, one of the era's greatest prose writers, considered her a rare friend. Ginczanka became the only female member of the legendary *Skamander* poetic group, which included the greatest stars of the age.

Her charm and her wit earned her a number of nicknames: *Sana*, *Gina*, *Star of Zion*, *Sulamite*, *Jewish Gazelle*, *Rose of Sharon*.

But so many of these labels hint at the tragic fate we now know awaits her in 1939, after the Nazis invaded from the west and the Soviets from the east, Poland once again vanished from the maps, rebranded by the Germans as “General Government”.

Grab a pen a draw on this map the cities Ginczanka lived in, then draw the borders of the countries they belonged to...

ON TRAVELLING WITHOUT MOVING

For 123 years between the 18th and 20th centuries, Poland did not exist, having been partitioned and swamped by other empires.

In this sense, Ginczanka and Poland were born at exactly the same time, but even though she changed her name and became one of its most renowned poets, Ginczanka was never assigned Polish citizenship.

Her whole life was that of a stateless “global exile” – the only ID she ever had was a Nansen passport, issued to those without official nationality.

When World War II broke out and Poland once again (although temporarily) disappeared from world maps, Ginczanka also had to vanish. At first, she took refuge in Lviv, where she unexpectedly married Michał Weinzieher, an art historian almost twice her age.

Following capture and escape from the Gestapo in 1942 (an event described in her epic poem *Non Omnis Moriar*), along with her husband and a young artist called Janusz Woźniakowski, Ginczanka sought refuge in Krakow, right under Nazi noses. We can only imagine what life must have been like for those five long years, moving room to room, city to city, not knowing who to trust or ask for help, fearing the worst, terrified of any unexpected noise or visitor.

Then, just weeks before the Soviet armies wrestled Krakow from Nazi control, Zuzanna was once again discovered, captured by the Germans, tortured and killed.

A century on from her birth, 73 years from the date of her tragic death, she still has no grave, no museum, not even a plaque for us to remember her by.

Meanwhile, books of her poetry are also impossible to find... they keep on being published, sell out, then vanish again, like comets which pass us by from time to time, trapped in lonely orbits.

BECAUSE SHE HAD THOSE DARK LOOKS

RADOSŁAW KOBIERSKI, editor and writer, imagines what would have happened if Ginczanka had managed to escape Poland before the War started:

"Let's imagine the following alternative history: it is the year 1936, Zuzanna Ginczanka is 19 year's old and has just published her debut volume of poetry in the elite Przeworski press. She leaves for her summer holidays in the family town of Rivne, Volhynia (today's Ukraine). There, she meets her mother Cecilia – now called Roth, rather than Gincburg, having married a Czech chemist and brewer. Cecilia feels guilty that she remarried and then abandoned her daughter for a decade. She decides to make it up to her somehow and though Zuzanna has no plans to leave Warsaw and abandon the Polish language, she agrees to visit her mother's new home in Pamplona. They depart, just as civil war breaks out in Spain... Cecilia takes her daughter to Biarritz, where "Sana" boards a Danish ocean liner and sails to New York. She crosses the whole of the United States in order to meet up with her father in San Francisco. 10 years later, she meets Joan Vollmer, William S. Burroughs and other members of the local literary scene, becoming a member of the legendary Beat Generation..."

Tygodnik Powszechny, 02.03.2014

ON SANA AND HER DARK STARS

So, why have so few of us heard about Ginczanka? Does she deserve a place among the greats of world literature?

Or was she little more than a fleeting celebrity, one of the first to join Janis Joplin, Robert Johnson, Kurt Cobain, Jimi Hendrix, Jim Morrison, Rupert Brooke, Jean-Michel Basquiat and Amy Winehouse in the *Forever 27 Club*?

Long before the Suffragettes established the feminist movement in Europe, Ginczanka seduced and scandalised the almost totally male dominated literary establishment by writing verses which spoke openly about her demands for personal, sexual and spiritual freedoms, showing the kind of courage most of us lack when speaking, much less publishing words.

Many of her verses, however, are also humorous, inspiring and spiritual it is clear she was interested in more than physical or political liberation...

Then of course there is the matter of her most famous poem *Non Omnis Moriar* (*Not all of me will die*) the only known example of a work of art being used in an international court of law to successfully prosecute someone for crimes against humanity.

JOY, MADNESS, DESPAIR: THE INSANITY OF THE ROMANTIC POETS

“After Lord Byron's death, the fashion for poetry passes, causing a collapse in that particular publishing market... Thomas Longman, representing some of the finest English poets of the Regency period, such as Walter Scott, William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge and others, declared back in 1830 that poets would be better off writing cook books... Since then, Longman has focused on publishing encyclopedias, historical books and guides to correct English.”

JACEK WIŚNIEWSKI

OF WHITE RAVENS AND FIRE BIRDS

The worlds of theatre, visual art and music from time to time produce new works inspired by Ginczanka's work and life, supported by visionary academics and journalists, but the few books of Ginczanka's work to have been produced in Poland are now almost all out of print ("white raven" is a name given to a book which is so rare as to be impossible to find).

There are approximately 1500 new books of poetry produced in Poland each year, but because there is a silent assumption that poetry doesn't sell, you won't find any of them on the shelves of your local bookstore or library.

Which is a crime, considering what poetry should mean to us all in this "age of information".

In all those moments when we need to say something special, when we want to impress someone, convince someone, stop someone from doing or not doing something that could change the course of history, we stop talking the way we always do and reach deep within ourselves to find words which are intense, unique and perfect for the moment at hand.

In this sense, poetry is like champagne or a scalpel – there are moments in life, rare as they might be, when nothing else will do.

PEEKING AT ZUZANNA

"Poetry is poetry. Life is life. We can read her work any way we like. Put her life under a microscope, judge, wonder, sob, shudder. In the end, memory is the only thing which matters. Something which, as we can now see, has never been kind to her. It is now over 70 years since Ginczanka died. It doesn't matter that she still has no grave. When I last visited the Prus Bookstore in central Warsaw to buy a collection of her poems titled "Earth Ascending", edited by a poet who is my son's age, the girl behind the counter said to me, surprised: 'So many people keep asking for this book... but they're just poems.'"

ALINA KWAPISZ-KULIŃSKA *Studio Opinii*

OF CENTURIES AND CENTAURS

Ginczanka was only 19 when her first and last book of poems was published. The title *OF CENTAURS* was chosen deliberately – the half-man, half-horse creature of myth symbolised for Ginczanka the perfect marriage of body and mind, of thought and action, of the human and the superhuman.

This book has been designed in that same spirit – to be impervious to the passage of time, unhindered by distribution or availability, free for anyone to download, print and bind themselves – in order to ensure her legacy is never betrayed again.

By being produced in A4 format, which can be printed in any home, school or office, we hope her work will reach a whole new generation of audiences in English, as well as Polish.

The following 100 pages, while being a celebration of her century, will never be enough. Therefore, we ask readers to register at www.ginczanka.org and thus receive many more poems in the future, to add to this collection.

Please make more copies. Hand them out to friends and family. Hold readings in homes, cafes, bookshops and classrooms. Make new art inspired by Ginczanka's life and literature – songs, plays, films, pictures. Share with us your stories, inspired by the poems found in this collection.

Use these humble pages to save from forgetting something which was, is and always will be essential to us as individuals and as a species.

Our love of language...

SPIS TREŚCI

STRONA	TYTUŁ
3	OF LOVES AND WARS
5	ON NICKNAMES AND NOM DE PLUMES
7	ON TRAVELLING WITHOUT MOVING
9	ON SANA AND HER DARK STARS
11	OF WHITE RAVENS AND FIRE BIRDS
13	OF CENTURIES AND CENTAURS
15	SPIS TREŚCI
20 1931	W OBRONIE POETÓW (APEL DO REDAKCJI)
22 1931	UCZTA WAKACYJNA
24 1933	OSTATNIA BAJKA O LA-LICIE
26 1933	BUNT PIĘTNASTOLATKÓW
30 1933	DOM
32 1934	FIZJOLOGIA
34 1934	PRZYPADEK
40 1936	O CENTAURACH
42 1936	FUTRO
44 1936	WYJAŚNIENIE NA MARGINESIE
46 1936	ZDRADA
48 1936	PROCES
50 1936	ZAMIAST RÓŻOWEGO LISTU
52 1936	DZIEWICTWO
54 1936	TREŚĆ
58 1937	ROZMÓWKA O PRZYSZŁOŚCI
60 1937	TRZY WIERSZE O FLIRCIE
62 1937	DWA WIERSZE O DYLEMATACH
64 1937	POECI TŁUMNIE PO KAWIARNIACH...
66 1937	UCIECZKA
68 1937	ŻAR PTAK
70 1937	ŁOWY
72 1938	WAGA
74 1938	POWRÓT
78 1939	MAJ 1939
80 1940	PRZEBUDZENIE
84 1941	W BITWIE O URODZAJ
87 194?	*** (NON OMNIS MORIAR)
95	FROM THE EDITORS
97	A WORD FROM THE TRANSLATOR
98	ON FLOCKS OF WHITE RAVENS
99	HOW TO USE THIS BOOK
100	WE JEW WOMEN Genowefa Jakubowska-Fijałkowska

INDEX

PAGE	TITLE
3	OF LOVES AND WARS
5	ON NICKNAMES AND NOM DE PLUMES
7	ON TRAVELLING WITHOUT MOVING
9	ON SANA AND HER DARK STARS
11	OF WHITE RAVENS AND FIRE BIRDS
13	OF CENTURIES AND CENTAURS
17	INDEX
21	IN THE DEFENCE OF POETS (AN APPEAL TO THE EDITORS)
23	HOLIDAY FEAST
25	THE FINAL FAIRYTALE OF LA-LITA
27	TEENAGE REBELLION
31	HOME
33	PHYSIOLOGY
35	SHEER CHANCE
41	OF CENTAURS
43	FUR
45	JUSTIFIED IN THE MARGINS
47	TREASON
49	PROCESS
51	INSTEAD OF A PINK LETTER
53	VIRGINITY
55	PURVIEW
59	A WORD ABOUT THE FUTURE
61	THREE POEMS ABOUT FLIRTING
63	TWO POEMS ABOUT DILEMMAS
65	POETS GATHER IN A LARGE CROWD...
67	ESCAPE
69	FIRE BIRD
71	HUNT
73	WEIGHING LOVE
75	RETURN
79	LOVE OR WAR
81	AWAKENING
85	BATTLING PLENTY
87	NOT ALL OF ME WILL DIE
95	FROM THE EDITORS
97	A WORD FROM THE TRANSLATOR
98	ON FLOCKS OF WHITE RAVENS
99	HOW TO USE THIS BOOK
100	WE JEW WOMEN Genowefa Jakubowska-Fijałkowska

FROM GINCBURG TO GINCZANKA

THE EARLY RÓWNE YEARS

1931-1935

At some point during her childhood, Zuzanna Polina Gincburg decides she will write poetry in Polish, under a pseudonym.

The first poem in this selection was published in her school magazine, before her 14th birthday. This may not seem like much of an achievement, but the poem which follows, published that same year, was shortlisted in a major literary competition in Warsaw, and Julian Tuwim – Poland's most widely read poet – showered it with praise.

*The 15 year old Ginczanka then produced an epic poem about La-Lita, a child-like protagonist looking for love and happiness, long before the 56 year old Vladimir Nabokov wrote his 1955 landmark novel **Lolita**. For lack of space, we only feature a part of it here.*

Other poems from this period show how aware the teenage Ginczanka is of the complexities of adult life, of social injustice and the challenges of becoming a woman. Sexual, political, metaphysical – the adolescent poet is already dicing with the most complex of ideas.

IN THE DEFENCE OF POETS (AN APPEAL TO THE EDITORS)

HOLIDAY FEAST

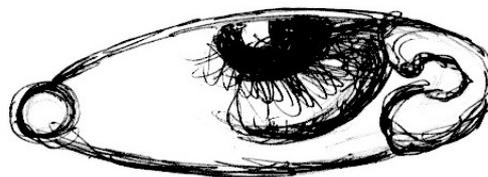
THE FINAL FAIRYTALE OF LA-LITA

TEENAGE REBELLION

HOME

PHYSIOLOGY

SHEER CHANCE

W OBRONIE POETÓW (APEL DO REDAKCJI)

„Na nowy sposób się zdobyłam i wierszyk piszę »niby« prozą. Redakcjo! wiersz Ci ten przysyłam, choć kosz twój mnie przejmuję zgrozą; tak strasznie boję się koszyka i w pięty mi ucieka dusza, lecz ja już mam takiego bzika, co do pisania wierszy zmusza.

Moja duszyczka litościwie w obronie dziś poetów stała i z pięć ogromnym głosem wzywa, byś się nad nimi zlitowała. Nie rzucaj wierszy ich do kosza, oni się strasznie obrażają i nawet rzekli mi poeci, że wkrótce się zbuntować mają. Każdy, kto kleci wiersze w budzie, a ich podobno długa lista, do skrzynki twojej zaraz rzuci... wiesz co? utworów prozą trzysta. I wtedy będziesz na pokucie nad utworami »wciąż siedziała« i (przyjm wyrazy me współczucia) »utwory wszystkie te czytała«”.

Aż przeczytamy na stronie »Ech Szkolnych« słowa teńące grozą »S.O.S.«... Mili Czytelnicy, my się krztusimy dzisiaj prozą. Gdy nie pragniecie naszej zguby, jeśli nam dobra z serc życzyście, wówczas, o bracia z szkolnej »sztuby«, utwory wierszem do nas ślijcie!!!”

IN THE DEFENCE OF POETS (AN APPEAL TO THE EDITORS)

It may not seem like a good omen, but I have penned this verse in prose. Dear editors! I offer up this poem, though dread and terror in me grows; I fear the damned rejection pile, your “NO!” strikes poets hard as lightning, yet though I sometimes want to cry, my love of language keeps me fighting.

It is my soul which has to write in the defence of all good verse and call with all its tiny might for your harsh judgement to reverse. Do not toss poems in the bin and send our feelings straight to hell, a hungry fire burns within our angry hearts, soon to rebel. Everyone penning private verses, and it does seem there's lots of those, will put upon you endless curses and swamp your desks with tons of prose. And then you'll see how hard it is to sit there, reading all those pages of prose, and then you'll start to miss the work of us poetic sages!

And then we'll read endless appeals from editors, publishers, critics too: “Help! Readers, write, don't stop until you've started writing verses new! So, if you don't want words to die, and usher in the end of times, then friends the time is really nigh to write all things that end in rhymes!!!”

UCZTA WAKACYJNA

Na talerzu szarym ziemi, malowanym w zieleń trawy,
Mam sałatkę, przyrządzoną z kwiatów wonnych i jaskrawych
I z naczyń w kształcie słońca, które formy swej nie zmieni,
Leje lato na nie ciepły i złocisty miód promieni.

W innej misie z szkła czarnego, niby nocnych chwil kryształ
Leży banan półksiężyc żółty, gruby i dojrzały;
Lipiec suto obsypuje wnet firmament półksiężyc
Cukrem gwiazdek, których pełna jest wszechświata cukiernica.

Z przezroczego dzbana piję niebo z pianką chmur oczyma;
Lokaj lato na swej tacy złotą dynię słońca trzyma.
Wgryzam się zębami uczuć w kraśne jabłko dni czerwonych
I do kosza serca chowam skórki wspomnień już zjedzonych.

HOLIDAY FEAST

On a plate of earthy greyness, painted grassy shades of green,
I arrange a dish of flowers, bright and fragrant like a dream.
From a jug shaped like the sun, to warm up your appetite,
the summer pours a honey dressing made of golden beams of light.

In dish of blackest glass, darker than a starless night,
a banana flavoured moon lays there yellow, fat and ripe.
Then, July sprinkles stars all around our waning moon
as if stars were made of sugar and the moon a shiny spoon.

With my eyes I sip the froth of clouds pouring from on high;
the sun a pumpkin served by summer on a tray of purest sky.
I nibble days like red apples, hoping autumn won't come soon,
while the basket of my heart fills with rinds of life consumed.

OSTATNIA BAJKA O LA-LICIE

A ostatnią bajkę o La-licie opowiedział mi sam Czi-ki-tani,
syn Czang-Cinga mędrca z Pengkon-Citi przy tym śmiał się okropnie oczkami,
ziarenka ryżu pałeczką wciąż liczył i przebiegłą chciał nabrać mnie miną,
jakby sam siebie życiem przechytrzył, jakby świat na poszewkę wywinął
„Była sobie dziewczynka malutka pani znała ją przecież : La-lita
Całe życie przemknęło jej w smutkach, może pani każdego zapytać.
Aż tam raz świat zdobyła na własność (tak przynajmniej mówiono tu u nas)
bo podobno raz nocką przejasną zadźwięczało jej serce jak struna.
No i któż się mógł po niej spodziewać, po tej małej, białutkiej La-licie,
Że tę chwilę precudną, co śpiewa, potrafiła na zawsze pochwycić
potrafiła ją w wieczność zolbrzymić i przekreślić nią resztę bez słowa.
Lazur rzeki blaskami swoimi wraz z jej szczęściem podobno pochował”.
„Pan się śmieje? - zapytałam zdumiona to się u nas nazywa *tragedia*.”
Czi-ki-tani śmiech z trudem pokonał, ryż odsunął i z cicha powiedział:
„Pani głupia jest szczęście roztrwonić, według pani, koniecznie należy -
według mnie zaś je w chwilę, co dzwoni trzeba wcielić niech pani mi wierzy
a tę chwilę ostatnią uczynić życie niebem wypitym zblękitnić,
potem można już zginać w głębinie albo mniej, albo bardziej zaszczytnie”.
Czi-ki-tani pokiwał obliczem, ust bezzębnych się zaśmiał głębiną
i naprawdę sam siebie przechytrzył i wraz świat na poszewkę wywinął.

(A w ogrodach Peng-koli we wrześniu
drugi raz zakwitły czereśnie)

THE FINAL FAIRYTALE OF LA-LITA

And the last fairytale of La-Lita I was told by that old Chi-kee-tani
the son of Chang-Tsing, an Oriental sage he found the girl's fate all too funny,
counting out rice with his chopsticks filling me with fear and with doubt,
as if he had cheated on life, and turned the whole world inside out
“There was once the tiniest of girls you surely did know her : La-lita
Her whole life was seeped in sorrow, it was plain to those who did meet her.
Then one day she captured the world (or so say the readers of runes)
for one night, as bright as this day, her heart sang the happiest of tunes.
Well what else could we expect from La-lita, our child all white and sublime,
that this moment which sang so divine she wanted to freeze for all time
turn eternity's vastness to nothing, erase it all without sound,
then dive into an azure river and then die with her happiness drowned.”
“You laugh, sir?” I asked, perplexed. “That is tragic, to end up so dead.”
Chi-ki-tani barely stifled a laugh, quit his eating and answered with dread:
“You are stupid, lady happiness should, to your mind, be squandered in all
while I think that the moment which sings should be captured and cherished, withal
to then go make that final moment with life paint the sky ever more blue.
Then, Madame, you can die in those depths with all of the dignity that's due.
Chi-ki-tani nodded his shiny head, laughed from the depths of his toothless snout
and really did come to fool himself and to turn the whole world inside out.

(In the orchards of the Orient, while everyone did stare,
cherry trees blossomed for the second time that year)

BUNT PIĘTNASTOLATKÓW

A jest rozkwit przekosmatych sasanek
o przedświcie, o wschodzie, o poranku -
a gdy słońce odpoczywa na drzewach,
im załaznia jak serce dojrzewa;
to jest sprawa zwykła i prosta
a zawila jak kwiecień i wiosna,
że o wschodzie, o świcie, o poranku
kwitnie fiolet przekosmatych sasanków. -

Już nie mamy nazbyt długich nóg,
ni sterczących kościstych łopatek.
Nocą skronie krwi rozsadza huk,
kiedy księżyc przez okno się skrada -
ktoś przyjeżdża z Buenos Aires w aucie
i zagląda siną twarzą przez szyby -
wysrebrzone szafy chcą nas gwałcić
(ratuj, Boże!! - a gdyby... a gdyby ...)
Zamknąć oczy - wtulić głowę po kark
pod poduszki rozedrganą głuszę
i od strachu rozpaloność warg
pocalunkom oddawać poduszek.
Jakże trudno wiosennymi rankami
uspokoić serc wzburzoną krew,
gdy wmawiają w nas troskliwe mamy,
że treść serca, to tylko as kier

A czy wiedzieć można - a czy zbadać można,
jak wygląda sasanek rozpuchnięta załaznia, -
a czy można wiedzieć - a czy można poznać,
jak bolesna bywa ziółkowata wiosna? -
Na kępkach wiosennych mchów
boleśnie leżą bez tchu
omdlące, liliowe sasanki,
w wiosny podmuchu świeżym
przyplnął żal bezbrzeżny
na pośródleśną polankę - -

REBELLIOUS FIFTEENS

See the blossom of lustful young lilies
come predawn, sunrise and morning -
once the sun does peak at noon
both their breasts and hearts will swoon;
it's an ordinary and simple a thing,
and yet tangled, like heatwaves in spring,
that at sunrise, at dawn and all morning
the pink petals of our buds will be yawning -

Or legs are no longer gangly
our shoulder blades do not stick out
At night, my thoughts astound me
when the moonlight finds me out -
Some stranger behind the drapes
sneaks looks in search of relief
Silver wardrobes look ready to rape
(save us Lord!!! but what if... but what if...)
Close our eyes hug at the hips
And trembling with fear like willows
through fear feed the fire of lips
through kisses to the cheeks of our pillows.
How hard during springtime mornings
to still the blood in our chests,
when mothers, frowning and fawning,
want to keep us trapped in their nests.

And so, can we know can it be proven as law,
that the lily's pert buds do swell and grow,
and now can we know can it finally be shown
how much frozen springs do choke us all?
On clumps of late winter moss
breathless and at a loss
panting, there lie our lilies
as springtime blows a breeze
ushering a very late freeze
with limitless sadness of feelings - -

My chcemy konstytucji, my chcemy swego prawa,
że wolno nam bez wstydu otwarcie w świat wyznawać
prawdziwość krwistych burz,
że wolno wcielać w słowa odruchy chceń najszczęśliwszych,
że wolno nam już wiedzieć, że mamy ciepłe piersi
prócz eterycznych dusz, -
my chcemy konstytucji i praw dla siebie pełnych,
że wolno nam zrozumieć: mężczyzna to nie eunuch
i wielbić mięśni hart,
że wolno nam już pojąć, jak miłość ludzi wiąże,
że wolno nam nie chować pod stos różowych wstążek
biologicznych - prawd! -

A jest rozkwit przekosmatych sasanek
o przedświcie, o wschodzie, o poranku -
a gdy słońce odpoczywa na drzewach,
im zalążnia jak serce dojrzewa;
to jest sprawa zwykła i prosta
a zawila jak kwiecień i wiosna,
że o wschodzie, o świcie, o poranku
kwitnie fiolet przekosmatych sasanek.

We want our constitution, we need our personal rights,
we must, without false shame, declare our true delights
the reality of aroused storms,
That we can speak in words the gestures of honest desires,
that we're allowed to know our breasts are freely on fire
beyond spiritual norms, -
we want constitutions and rights, as full as our hungry lips,
we need to finally know: that men too come equipped
with muscles uncouth,
that we're allowed to grasp how love binds people together
that we're allowed to discover, and not be kept altogether
from natural truths! -

Now our luscious lilies devouring
come predawn, sunrise and morning -
once the sun does peak at noon
our loins and our hearts do swoon;
it's a normal and clear a thing,
and yet hazy, like heatwaves in spring,
that at sunrise, at dawn and all morning
violets flower, lilies burst, deflowering.

DOM

kobieta:

o szóstej ktoś miał jej złożyć wizytę
a zegar-szach wykiwał głową osiem.
biel dłoni ściera ślad łzy skrytej
(pokoro łez, co nie potrafią prosić --)
La femme, Paris i Vogue narkotyk w Błuszczu: wiersze
Pomadka Bourgeois: krew (o serce! serce! serce!)

chłopiec:

stancja na szkolny rok
... pachną jeszcze akacją,
szałwią, sianem, żywicą niedawne wakacje.
na ścianie kaligrafia „oszczędnością i pracą ... ”
chłopcy wczoraj mówili, że na Złotej pod czwartym ... --
Chemia. Fizyka. Ona. Sny o sławie jak harfy.
„Módl się i pracuj”. Koledzy, wstrętne fotografie.

małżeństwo:

mają sklep kolonialny (mąka, cukier, pieprz, masło)
w jego ustach jest opór w jej spojrzeniu coś zgasło.
do północy pęcznią w nim zaciętość i cyfry
ona milczy i patrzy w cichą pustą kołyskę.

dziewczyna:

słowa umieją milczeć cisze umieją dźwięczeć
w flakonie pachnie bukiet z chwil szukań i zniechęceń.
bywają krzyki zmysłów i miłość jak haft schludna
Biel łózka. Etażerka. Abażur. Stół. I nuda.

puste mieszkanie:

mysz --
pajęczyna --
w kącie zwiędłe narcyzy --
przeznaczenie - ?
zapomniany tom
zagubiony list: wróć do mnie
pośpiech przebaczenia --
ktoś kochał ogromnie --
pajęczyna
mysz

HOME

woman:

at six that someone was meant to come by
but the chess-clock waved its hands at eight.
the whiteness of her glove, a tear too shy
(humble tears which don't know how to ask too late)
La femme, Paris and Vogue poems playing their part
Bourgeois branded lipstick: blood (oh heart! heart! heart!)

boy:

boarding house, school year
... he can still smell the acacias,
sage, hay and resins, echoes of scant vacation.
On the wall, a motto "add to thrift dedication..."
the boys said last night, that on Zlota at four... --
Chemistry. Physics. And her. Dreams of fame galore.
"Pray hard and work". Friends and horrors in store.

married couple:

they run a convenience store (flour, sugar, pepper, butter).
His lips set hard her looks no longer matter.
By midnight he is counting, on all he is able
to offer while she stares at their still silent cradle.

girl:

words can be silent silences can sing
a vase holds a bunch of freshly severed things.
There are screaming senses and loving adored.
Bed linen. Night stand. A lampshade. All bored.

Empty apartment:

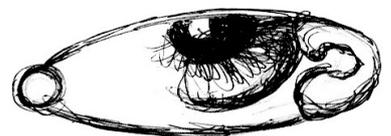
a mouse --
spider web --
daffodils wilt in the corner --
destiny and fate - ?
a forgotten house
a mis-sent letter: come home
forgiveness too late --
true love, to the bone
spider web
a mouse

FIZJOLOGIA

Pod opalonym naskórkiem krew podrażniona boli
w krętych opętłach tętnic życie wylewa wisłą,
w cienki nabłonek wargi ciśnię się krwawo półkolem,
rumieńcem zgrzanych policzków w manifest chce mi wytrysnąć
cieszę się: życie! (wykrzyknik); oddechom daję posłuch,
że niby: lat siedemnaście,
że niby: jestem szczęśliwa,
a przecież jestem nadziana na pal, na własny kręgosłup
(mam w sobie śmierć nieuchronną jak igła krążąca w żyłach)
to nie da się przekabacić,
i nie da się przezebrać:
w prześwicie słońca przez dłonie mogę pięć kości dostrzec
pod pomarańczą piersi jest suche jak gałąź zebro
a pod gibkimi mięśniami jest sztywno chruściasty kościec
Oczami jak agrałkami
ostro wpięłam się w świat,
żółto strzelony promień
w źrenicę wwiertł się jak świder
znieńska srebrzystym dyskiem
blask w odbłyśk tęczówki wpadł,
znieńska w przymknięciu powiek
wzrok z chwytu świata się wydarł
pamiętasz jaki ma znak
w dwa serca rozcięta grusza
i jaki na wargach smak
zostawia jableczny rozgryz?
soczysty wytrysk czereśni,
gdy podniebieniem ją zdusisz
jest zwiastowaniem bolesnym
i lipca chrzestem szczodrym
Ostrość. Czujność. I baczność.
: broń naostrzona   zmysły
w walce z dniem, co jest dzisiaj
zdobynam następny dzień
zgrzyt żwiru, żarna i żuzłu
jest wiedzy tajnym domysłem
a lupem jest to i tamto
i wszystko, wszystko, co wiem.
Walko, tania sentencjo,
w której zwycięstwo jest klęską,
w której zdobywasz kwadranse,
któreś właściwie już oddał;
pod lśniąca klingą   źrenicą,
siekąca ostro i gęsto
wyczuwam twarde obrzeże
pusty jak zero oczodół.

PHYSIOLOGY

Beneath the tanned epidermis the blood, irritated, hurts
in the weaving twists of arteries life pours out its river
into the slim surface of lip, forcing a bloody half-circle,
the blushing, aroused cheek, a manifesto mean to deliver,
be pleased: life! (exclamation); I hear the sighs divine,
so maybe: I'm just seventeen,
so may be: I'm happy and sane,
and yet I'm impaled on the stake of my very own spine
(death within, inescapable, like a needle cruising the veins)
this cannot be cheated,
and cannot be cribbed:
in the penetrating sun my hands show five bones
beneath the blossoming breast, the lifeless branch of a rib
and beneath my dainty muscles a skeleton, as stiff as stones
My eyes like safety pins
pierce and bind the world,
a beam shot out in gold
dug into the iris like a drill
suddenly, a silvery disk
fell into the pupil, took hold,
suddenly, with eyes behold
sight to the iris revealed
you remember the sign
a pear cut in two hearts
and what a passionate crime
it is to bite the apple?
Juices shoot from a cherry
beneath the roof of your mouth,
it is a message contrary,
and July christenings ample
Focus. Attention. Alarm.
: your weapons sharpened   your senses
in battling days, which are now
I conquer another tomorrow
rasp gravel, slag and millstones
wisdom's secret defences
and bounty is this and that
and all, all that which I know.
A battle, oh my cheap master,
where victory becomes disaster,
where you win mere moments
which have left you out of pocket;
beneath the blade of your iris
slashing sharp and true
I feel the hard, oval rim
the zero of the eye socket.

PRZYPADEK

Rzecz jest w tym, że mieszkam wygodnie:
pięć pokoi – no i tak dalej,
że nie pojme, co to wygłodnieć,
co to zmarznąć (noc słońcem wstaje);
rzecz jest w tym, że obok kominka
chwile są awemarią drżące,
że mój trud się topi w spoczynkach
jak miód w ustach (noc wstaje słońcem).

Piękno, Młodość

Ja
mam szesnaście lat
wyrzeźbiła mi ciało harmonia,
wyrzeźbiła mi rysy duma.
Można miłość zdobyć jak świat
w rozmarzeniach, w dzwonnych zadumach
i w kwitnących wiosną jabłoniach,
gdy za kwiatem opada
kwiat.

Czyż cyfry statystyk powiedzą:
jak graniczną miedzą,
chodnikiem z deszczulek,
przedzielił zaulek
mnie
i
ją?

Ona ma szesnaście lat.
Wykoślawił jej ciało tryper,
wypokraczył jej rysy
syfilis.
Nawet nie wiem, jaki jest świat,
(zatopiona w dzwonnych zadumach
i kwitnących wiosną jabłoniach,
gdy za kwiatem opada
kwiat...)
Wiem to tylko, że miała już dziecko,
że jej wóz cztery palce urwał,
że tradycję ma starą, szlachecką:
jest po matkach i po babkach
kurwą

SHEER CHANCE

The thing is, my life is quite charming:
spacious home, creature comforts, sheer fun
I've no idea what it means to be starving
To be freezing (my nights rise with the sun)
The thing is, what might seem arresting
is my life is pure blessed respite,
all my efforts are all about resting
honey sweet (the sun crowning each night)

Beauty, Youth

I
am sixteen years old -
my movements making men swoon,
my features curved with pride.
You can conquer love like the world
In fancies, in dreams and deep sighs,
And in apple trees blooming in spring,
Flowers falling in numbers
untold.

Will statistical sums declare:
that this be the border where
we were always to meet
the street which splits
Me
And
Her?

She is all of sixteen years old.
Gonorrhoea has mangled her flesh,
her features twisted through
Syphilis.
Even I know nothing of the world
(Drowned in scenes that bore
And apple trees blooming come spring
as flower after flower
falls...)
All I know is that she has a child,
lost four fingers in an accident, or more,
her tradition a trade full of pride:
To like mother and grandma
be a whore

Rzecz jest w tym (dzień słońcem się chyli)
trza żołądek co dnia nasycać,
gdy jak wąta łodyga lili
z bólu skręca się dwunastnica;
rzecz jest w tym (dzień chyli się słońcem)
trzeba zdobyć złoty na opał,
gdy jak bez liliowiejący
w mróz fioletem twardnieje stopa.

Gdy mijamy się w zaułku,
jest właściwie już wszystko jedno:

takim samym mijamy się krokiem,
takim samym mijamy się wzrokiem
i ten sam przepala nas wstyd,
nieznajome szesnastolatki,
ją
i
mnie
za przypadek.

Wzrok ucieka w bok po deszczulkach
i kulawy ściga go traf:
urodziłam się po tej stronie,
ona zaś po tej drugiej stronie
zaułka.

The thing is (the day ends with sun)
that you've got to find food each day
when like vines you twist and you run
hungry guts got you howling in pain.
The thing is (the sun sets on the day)
you need coins to buy wood for the fire
else as dark as lilacs in May
frostbite turns your feet purple, sire.

As we pass each other
None of that seems to matter:

We miss one other by looking,
We miss one other by walking,
but we burn with the same sort of shame
teenage strangers
her
and
me
all the same.

But we know fate is a fool:
Our eyes refuse to meet
as I come from the right
and she the wrong
side of the street.

FROM PROVINCE TO PRESTIGE

THE EARLY WARSAW YEARS

1935-1936

In 1935, the teenage Ginczanka moved from provincial Rivne (today's Ukraine) all the way to Warsaw – the capital of Poland. Enrolling at the university, she wasted no time in becoming part of the Skamander literary circle (legendary even in Poland of today), where in spite of her age and background, she became the only female accepted as an equal.

*A year later, her first and only book of poems **O Centaurach** is published by the prestigious Przeworski press. It is a collection which shows us a new Ginczanka – metaphysical, lyrical, yet still struggling with issues of freedom, identity and artistic vision.*

**OF CENTAURS
FUR
JUSTIFIED IN THE MARGINS
TREASON
PROCESS
INSTEAD OF A PINK LETTER
VIRGINITY
PURVIEW**

O CENTAURACH

Ścierają się rym o rym ostrzone wiersze ze szczękiem
nie ufaj ścisłym rozmysłom, by żaden cię nie opętał,
nie ufaj palcom jak ślepcy,
ni oczom jak sowy bezrękie
oto głoszę namiętność i mądrość
ciasno w pasie zrośnięte
jak centaur.

Wyznaję dostojną harmonię męskiego torsu i głowy
z rozrosłym ciałem ogiera i cienką pęcinań nogi
do żeńskich chłodnych policzków
i kłębów okrągłych kobył
galopują wspaniale centaury
w dzwonie podków z łąk mitologii.

Ich namiętność skupioną i mądrą
i ich mądrość płomienną jak rozkosz
odnalazłam w dostojnej harmonii
i stopiłam w pasie i sercu.

Popatrz:
namysł
o twarzy antycznej
zgrzanym koniom zawierzył swą boskość,
jak spętane rumaki po jaskrach
drżące zmysły pędzą po czerwcu.

OF CENTAURS

Rubbing against each other, rhymed verses rattling
do not let dull thoughts possess you with prattling
do not trust your hands like the blind,
nor your eyes like owls grappling
I now call on all passions and wisdom
joined at the hips by battling
like a centaur.

I admire the grace of the male chest and head
to a stallion body and its slim legs wed
for to cool female cheeks
and the swelling mares,
grand centaurs come galloping
with their horseshoe myths dread.

In infatuations so focused and wise,
and their fiery senses' delight,
I found a dignified harmony
joined at the waist and the heart.

Look:
consider
these antique features
rowdy horses give their might,
steeds untethered trample buttercups,
senses trembling for the summer to start.

FUTRO

O rysie, żbiki i pumy wypchane najpuszyściej,
lisy o żółtych podszewkach i żółtych oczach ze szkła,
o runo rozwieruszone, rozpięte płasko i chytrze,
poranki rozwieruszone
napięte ciasno na snach,
o grząskie, wilcze igliwo leśne jak sosen włosie,
chaosie niedźwiedziej szczeci,
zamięcie zmaconych dni
czeszę cię ostrą pogardą
o futro rozwianych mych wiosen,
sypkie kosmate futro
bez mięsa
kośćca
i krwi.

FUR

Lynxes, wildcats and pumas skinned and softly stuffed,
foxes with yellow linings, eyes of yellowest glass,
oh fleece wildly undone, stretched but never bluffed,
oh mornings wildly spun
as dreams stretched and as fast.

Oh thick, lupine needles, supine evergreen hair,
chaos of bear-like bristles,
wild days starting to bud

    I comb with sharp disdain
my years like a pelt unfurled,
soft, downy fur,
sans meat,
skeleton
and blood.

WYJAŚNIENIE NA MARGINESIE

Nie powstałam
z prochu,
nie obróćę się
w proch.
Nie zstąpiłam
z nieba
i nie wróćę do nieba.
Jestem sama niebem
tak jak szklisty strop.
Jestem sama ziemią
tak jak rodna gleba.
Nie uciekłam
znikąd
i nie wróćę
tam.
Oprócz samej siebie nie znam innej dali.
W wzdętem płucu wiatru
i w zwapnieniu skał
muszę
siebie
tutaj
rozproszoną
znaleźć.

JUSTIFIED IN THE MARGINS

I did not come
from dust,
so I won't go back
to dust.
I did not come
from heaven
so I am not heaven-bound.
I myself am heaven,
a sky of purest glass.
And earth itself am I,
a child of native ground.
I did not run
at all,
so I won't be running
back.
Apart from my own self, all else is unconfined.
My lungs bellowing wind
all sediments do crack
and I, fragmented,
here
now myself
must
find.

ZDRADA

Nie upilnuje mnie nikt.
Grzech z zamszu i nietoperzy
zawisł na strychach strachu półmysią głową w dół
O zmierzchu wymknę się z wieży, z warownej ucieknę wieży
przez cięcie ostrych os,
przez zasięg zatrutych ziół

Ciężko powstaną z rumowisk tłoczące tumie przykazań
dwadzieścia piekieł Wedy,
płomienie,
wycie
i świst,
noc fanatyczna zagrozi, zakamieniuje gwiazdami,
Rtęcią wyślizgnę się z palców.
Nie upilnuje mnie nic.

Ty w wilka się zmienisz, ja w pliszkę
ty w orła, ja w kręte dziwy
nieprzeniknionym zamysłem uprzedzę każdy twój pościg.
Nie upilnuje mnie świat,
o luby o drogi o miły,
jeśli nie zechcę
sama
słodkiej majowej
wierności.

TREASON

No one is going to catch me.
Sins of suede and bats cower,
hanging in garrets of terror, clawed sleep to not be disturbed
At dusk, I escape from my tower, I flee my fortified tower
by inciting biting wasps,
by the barbs of poisoned herbs -

Barely up from debris pressing cathedral commandments
The twenty circles of Vedas,
fires and
howling
and hatching,
fanatical nights that threaten, that stone with hails of stars,
With mercury I'll slip nearing fingers.
Nothing is going to catch me.

A wolf you become, I a wagtail -
You an eagle, I winding fears -
with impenetrable reason I evade what you deem a chase.
The world is not going to catch me,
my love my darling my dear,
if I wish to remain
alone,
sweet in spring time
and chaste.

PROCES

1

Na początku było niebo i ziemia:
czarny tłuszcz i chabrowy tlen
i jelonki
przy gibkich jeleniach
z bogiem miękkim i białym jak len.

2

Kredo,
juro,
triasie,
gleba się warstwi po słoju
miocen naciera czołgiem w majestatycznym podboju.
I rozdział jest między wodą
a ziemią paproci i brzezin
i widzi bóg, że jest dobrze gdy zorzą wstaje genezis.
Azot się parzy w lawie,
lawą zastyga lakiem,
górze na górę
włazi
grzmącym kosmicznym okrakiem,
karbon nasycza ziemię węglowo kamienną miazgą
i widzi on, że jest dobrze
wilgotnym płazom i gwiazdom.
Żelazo tętni najkrwiściej
fosfor tęży się w piszczel
a on śpiewajacem powietrzem w fujarki kraterów gwizdze.

3

Na początku było niebo i ziemia
i jelonki i jelenie płowe.
No a dalej bieg się odmienia:
oto ciało
stało się
słowem.

4

Kiedyś pod wonnym aniołem dorodny drżał rododendron,
skrzypiały chrzęściły skrzypy wielkie i rosły jak new-york.
W Koninie, Brześciu i Równem
na skwerkach
stokrotki wędzną
i policjanci
po nocach
ślubne
małzonki
miłują.

PROCESS

1

At first, there was heaven and earth:
black tallow and oxygen blue
and stags
next to does giving birth
with a god, soft as linen, as true.

2

Cretaceous,
Jurassic,
Triassic,
soil layered along certain rings
Miocene assaults in majesty sure of beating all-comers and kings.
And there is a tear between water
and the earth of birches and ferns
    and god can see it is good even when his back becomes turned.
Azote is boiling in lava,
lava is cooling like wax,
mountains are climbing
mountains,
a thunderous, lumbering attack,
carbon enriches the earth with black battles 'tween coal and tar
    and it sees that it's working out fine
for damp reptiles and dizzy stars.
Iron is blood, only greater,
phosphorous round the equator
    and he, singing in air, plays on the organs of craters.

3

At first there was heaven and earth
and fawn in the nest of the herd.
And thus it was all given birth:
thus flesh
in the end
became word.

4

Once beneath redolent cherubs a proud rhododendron did rise,
tall horsetails did tower and climb as grand as any New York.
In Równo, Brest and Konin
married ladies
in the nights do sigh
as policemen
do dirty work
committing
passionate
crimes.

ZAMIAST RÓŻOWEGO LISTU

Moje malutkie miasto ma zbyt wiele uliczek
(nie mogę ciebie spotkać, choć co dnia wszystkie liczę).
Moje malutkie miasto ma uliczek zamało
(niema w niej takiej jednej, by się dwoje spotkało).

Moje malutkie miasto mogło stać nad tysiącem,
które mają chodniki długo, długo idące,
a nad każdąby stało smukłych domów miliony
jak dynie pełne pestek drobiem ludzkim zmrowionych
a każda codzien inna pełna twego kochania
mogła święto spotkania na tych domach wydzwaniać,
na tych domach ogromnych kolorowych klawiszach
a mybyśmy szli
wiecznie,
a w nas byłaby cisza.

Moje malutkie miasto mogło stać nad króciutką
tylko jedną jedyną, jak strumyczek wąziutką,
a uliczka ta mogła mieć dwa tylko domeczki
naprzeciwne radosne roześmiane dzwoneczki
moglibyśmy wyjść sobie w jakiś wieczór lub ranek
z naszych domów: śmieszyczek, radośnianek, wiośnianek

i odrazu się spotkać sercodzwonnie dłońwdłóńnie
i patrzeć sobie w oczy
wiecznie
wiecznie
dozgonnie.

Moje malutkie miasto ma zbyt mało uliczek
i zbyt wiele uliczek,
których nigdy nie zliczę.

INSTEAD OF A PINK LETTER

My tiny little town has far too many streets
(I can't bump into you, we're just not meant to meet).
The streets of my town have me at a loss
(and not a single set will ever jointly cross).

My town towers over a thousand other towns,
its pavements running endlessly, running up and down,
and every one is lined with millions of little homes
and out of each a stream of human ants floats on,
    and every day is distance completed by your being
your love never leaving on those houses ringing
each door and bell of steel and glass and brass
    and we would stroll
eternal,
in silence and in us.

My tiny little town could be just a single street,
as narrow as a brook, enough for four left feet,
and that little street could be open to just two
tiny little doors, bells meant for me and you
    we could then set off strolling, evening or morning,
from our homes: laughing, joyful, carolling,

and to meet at once handtohand hearttoheart
and walk along
so long
'till death
do part.

My tiny little town doesn't have enough streets
and has too many streets
for two ends to meet.

DZIEWICTWO

My....

Chaos leszczyn rozchelstanych po deszczu
pachnie tłustych orzechów miazgą,
krowy rodzą w parnym powietrzu
po oborach płonących jak gwiazdy.
O porzeczki i zboża żrałe
soczystości wzbierająca w wylew,
o wilczyce karmiące małe,
oczy wilczyc słodkie jak lilje!
Ścieka żywic miodna pasieczność,
wymię kozie ciąży jak dynia
    płynie białe mleko jak wieczność
w macierzyńskiej piersi świątyniach.

A my...

... w hermetycznych
jak stalowy termos
sześcianikach tapet brzoskwiniowych
uwikłane po szyję w sukienki
prowadzimy
kulturalne
rozmowy.

VIRGINITY

We...

Hazel woods dishevelled by rains,
aromatic nut oils trapped in jars,
hot airs choke bovine labour pains
in barns on wild fire like stars.

Ripened fields of berries and shrubs
raging red like galloping fillies,
she-wolves feeding lupine cubs,
wolfish eyes as disarming as lilies!
Honeyed paths of resinous apiary,
udders heaving like wedding chests
    pure white milk streams an eternity
in the temples of maternal breasts.

And we ...

... in air-tight
peach-walled rooms,
our heads propping up tasteful hats,
collars choking our necks while we swoon
concocting
cultural
chats.

TREŚĆ

Ciężarny gęsty Pacyfik warczy pod taflą szklistą
różowomięśna pantera jedwabne futro rozsadza
biblijny boży wieloryb płonącym tranem tryska,
jak boży biblijny archanioł blaskiem ociekał na gwiazdach.

Widzisz
to właśnie dlatego.
Czarnoziem rozsadza chodnik.
Pod każdą milczącą powłoką wietrzysz petardę treści.
Niebo od gwiazd się przepali
jak od rozwianych pochodni
Przyływ i odpływ pociągów czas wzbierający obwieści.

A kiedy krzyczysz:
„śmiech“,
trzydziestodwuzębne rzą baby.
A kiedy szepczesz:
„śmierć“,
głuchoniema
ślepotą
dławi.
Prężą się drżące zwierzęta, któreś z uroczysk wywabił,
których imionaś wysłowił,
któreś imieniem wysławił.

Sprawy czerwone i ciepłe z frazesów się rodzą jak z matek
treść bulgocącym krwotokiem wybucha z śpiewnej udręki.
Imię pęcznieje światem
świat się wydyma zaświatem
a ty
słowa ciałem porosłe
wymawiasz
jak Stwórca
z lękiem.

PURVIEW

The pregnant, heavy Pacific growls 'neath its glassy surface,
a panther born of pink flesh bursts of its silken furs
a biblical divine whale blows an oily furnace,
an archangel of scriptures drips light on starry spurs.

You see
this is truly why.
Black soil bursts through the pavement.
Beneath each layer of silence you air the purview fire.
Stars will burn out the sky
and end their dark enslavement.
The ebb and flow of trains revealed in time entire.

And when you shout:
"laugh!",
wild-toothed hag mouths open.
And when you whisper:
"enough",
deaf-mute
blindness
choking.
Trembling animals flex, lured from innermost caves,
you raised their names aloft,
you named them our braves.

Events both red and warm are born to trifling mothers,
boiling blood bursts a song of anguish clear.
The name swells our world
a world of many others
and you
flesh eating words
orate
a God
of fear.

EVER NEARER TO WAR

STUDYING AND CELEBRATING WARSAW

1937-1938

As Hitler's Germany to the west and Stalin's Russia to the east grew in might, the world became an ever more complex place.

This complexity is clearly reflected in Ginczanka's poems. Some are already predicting some of the horrendous things people will do to each other in the name of political ideology. Others are full of longing for love and acceptance, as this teenage girl becomes the woman half of Warsaw falls for. Celebrated by Julian Tuwim, allowed into Witold Gombrowicz's exclusive inner circle, she became the jewel in Poland's poetic crown.

Writing for stage, radio and humorous magazines, Ginczanka also showed a cheeky, humorous side in many of her shorter poems. Never nasty, always bubbling with ideas and life, she seduced readers with easy wit and some harder truths.

As the Second World War drew nearer, however, the tone of her writing became darker and more troubled. Yes, she was by then a star, admired all over the country, but she also drew more and more criticisms from jealous men and artists, while also becoming increasingly aware of how her remarkable beauty attracted the wrong sort of attention.

**A WORD ABOUT THE FUTURE
THREE POEMS ABOUT FLIRTING
TWO POEMS ABOUT DILEMMAS
POETS GATHER IN A LARGE CROWD...
ESCAPE
FIRE BIRD
HUNT
WEIGHING LOVE
RETURN**

ROZMÓWKA O PRZYSZŁOŚCI

Za jakieś trzysta, czterysta lat
zmeni się, moja paniusiu, świat:
córeczki wydasz, paniusiu, za mąż,
działki się będą chować na grzędzie,
potem tym działkom działek przybędzie
i wszystkie działki wzorem mamusi
tyć będą z wiekiem, proszę paniusi.

Za jakieś trzysta, czterysta lat
zmeni się, moja paniusiu, świat:
pomrze z przeciwka znajomy sędzia
niechajże ziemia lekka mu będzie
pomrze szanowna pani sąsiadka,
i działek pani życzliwa matka,
i pomrze działek pani mamusia,
na chłopski rozum sama paniusia.

Za jakieś trzysta, czterysta lat
zmeni się, moja paniusiu, świat:
mówią, że całkiem inne idiotki
na inny temat wymyślą plotki,
i inni durnie, cała w tym rzecz,
na inny temat wymyślą «precz»
i krzyżeć będą: «Musi na Rusi,
a tu, jak kto chce» proszę paniusi.

Ale za jakieś siedemset lat,
myślę, że zginie paniusin świat:
my tutaj sobie gadu i gadu,
a on nam klapnie, zniknie bez śladu,
zniknie bez wieści, jakbyśmy śnili
żebym to mogła dożyć tej chwili
ale tak myślę czasami sobie,
że pewno będę już wtedy w grobie,
bo każdy pomrzeć niestety musi,
jak mąż nieboszczyk mawiał paniusi.

A WORD ABOUT THE FUTURE

In another three, four hundred years' time
The world will be different, dear friend of mine,
you'll see your daughters married, madam,
and then you'll have sweet grandkids at home
and then those grandkids grandkids of their own,
and all that offspring, like dearest mama,
will grow fat with time, as fat as you are.

And then in three, four hundred years' time
The world will change, old friend of mine,
the old judge next door will be food for the worms
    may his fresh grave be comfy and warm
the neighbour downstairs will shuffle off
the mum of your kids may right now scoff
but then their mother will be gone too
if it's not clear   I'm talking about you.

And then in three, four hundred years' time
The world will be altered, wise friend of mine,
they say a new generation of hens
will gossip, bird brained, daft to no end,
while other idiots, morons and fools
will fly their nests and once again rule
squealing their song   "We're free men, by God!"
    a future, dear madam, you're sure to applaud.

Yet, in another seven hundred years' time
You will be gone, right in your prime.
And while we chat, laugh and embrace,
it will collapse and fade without trace,
vanish in silence, as if in a dream
it really does seem like a wondrous scheme
and yet when thinking about it again
it does seem I'm certain to be dead by then,
because we all must do some dying,
as your dead husband was fond of sighing.

DO ZAZDROSNEJ

Gniewniejszym byś patrzyła okiem,
Gdybyś I jeszcze to wiedziała,
Ze nie uwiodłam tobie męża,
Lecz gorzej nie chciałam.

DO PANA KTÓRY ZWYKŁ MNIE PYTAĆ „Z KIM PANI FLIRTUJE?”

Gdyby mnie częściej Pan widywał,
To wszystko widziałby Pan jaśniej,
I może wreszcie by Pan spostrzegł,
Że z nikim innym - z Panem właśnie.

WYJAŚNIENIE

Żeby rzecz wyjaśnić wreszcie
Tak czy owak tak czy siak
Kiedy spytasz: czy mnie kochasz
Powiem tobie: nie i tak

Powiem Tobie po namyśle,
Nie na oślep, byle jak,
Mówiąc Nie - rzecz jasna - skłamię,
By nie skłamać, mówiąc Tak.

Mówiąc Tak zaś, skłamię po to,
By nie skłamać mówiąc Nie.
Myślę, Miła, że już teraz
Nie zrozumiesz słów mych źle.

TO THE JEALOUS WOMAN

You would give me killer looks
And be spoiling for a fight
If I said your man was safe
he was never in my sights.

TO THE ONE ALWAYS ASKING ME: WHO ARE YOU FLIRTING WITH TODAY?

If only you paid more attention to me
you would not need to ask anew
and then perhaps at last you'd see:
it's with no one else but you.

CLARIFICATION

In the search for what is true
To be sure and at a guess,
When you ask: do I love you
I will tell you: no and yes.

I will tell you without trying
In no hurry, not when pressed,
Saying "No", of course I'm lying
to not lie when saying "Yes".

And so saying "Yes", I lie
to not lie when saying "No".
I think, darling, by this time
what I mean to say you know.

WYJAŚNIENIE

To mogło stać się w łatwy sposób,
w tym cały sęk i sprawa cała,
gdybyś mnie kochał, nie ponadto,
lub gdybym ciebie nie kochała.

MEDYTACJE

Pegaz dziś się na mnie dąsa
i beze mnie zwiął w zaświaty,
jestem sama i roztrząsam
świata tego problematy
uwikłalam się w opłoty
scholastycznych wąpliwości:
czy miłuję cię z głupoty,
czy głupieję od miłości.

RESOLUTION

It could be fixed so easily,
without much effort or ado,
if you just fell in love me,
or I fell out of love with you.

MEDITATIONS

Turning his winged back on me
Pegasus, wise ally, runs right out.
Leaving me here to find the key
which can unlock scholastic doubt
hit on the head by that fool Cupid
with this conundrum from above:
Am I in love because I'm stupid
or am I stupid out of love?

**POECI TLUMNIE PO KAWIARNIACH ZGROMADZENI WYRAŻAJĄ
SWOJE ZDANIE O PEWNYM TOMIE WIERSZY**

Po pierwsze
złe wiersze

Po drugie
za długie

Po trzecie
Po czwarte
nic nie warte
hańba takiemu poecie

Po piąte
pachną Folksfrontem

Po szóste
puste

Po siódme
nudne

Po ósme
rozpustne

Po dziewiąte
czytaliśmy piąte przez dziesiąte

Po dziesiąte
vide - dziewiąte

Po jedenaste
pisane przez pederastę

Po dwunaste do dziewiętnastego
nie czytaliśmy nigdy nic gorszego

Po dwudzieste
trącał wiersze pies te.

*Zuzanna Ginczanka oraz Władysław Broniewski, Marian Hemar, Paweł Hertz,
Tadeusz Hollender, Andrzej Nowicki, Antoni Słonimski i Julian Tuwim*

**POETS GATHER IN A LARGE CROWD AT A CAFE TO EXPRESS THEIR
OPINION ABOUT A CERTAIN BOOK OF POEMS**

First of all
deeply flawed

Secondly
too lengthy

Third
and fourth
Turd
nowt worth

Fifth
it's filth

Sixth of all
boring chore

Seventh place
a disgrace

Eight of all
rhymes banal

And at nine
asinine

Tenth, by Jove!
see above

Point eleven
oh, dear heavens!

Twelve to nineteen
worst we've seen

And at twenty
they suck, plenty!

*Zuzanna Ginczanka with Władysław Broniewski, Marian Hemar, Paweł Hertz,
Tadeusz Hollender, Andrzej Nowicki, Antoni Słonimski and Julian Tuwim*

UCIECZKA

Rozżarzony płomieniami barw dziki ogród tkwi w ziemi jak lont,
przytknij czerwień gorącą jak ogień, i wybuchnie ziemia petardą
pyszny paw z kolorowej emalii w pełnym słońcu przechadza się hardo
za szpalerem liściastych klonów ustawionych w zielony rząd.

Tak jest w dzień: słoneczniki krążące, ostrych jaskrów rozsiane iskry,
liście klonów kryte lakierem i wyniosłe, krzykliwe pawie;
północ jasna jak żółte południe od połysku i blasku błyskawic,
grom za gromem drzewa zapala samym blaskiem i samym połyskiem.

Po samotnych krążę pokojach, o ogrodzie myśląc nieznanym,
zapatrzona w szare obicia, zasluchana w skrzyp i szelesty,
ja – jedyna wiadoma ziemia pośród martwo krążących planet,
pośród spraw jawnego koloru i niejawnej, niejasnej treści

patrzę w luster stojące stawy i wypływam z nich jak topielec,
oczy badam dłonią wylęklą i wyczuwam twardy oczodół,
wtedy – krzyk – i wybiegam na oślep do pawiego, barwnego ogrodu,
do miedzianych drzew rozżarzonych i do bzów rozpalonych do bieli,

w zatrząsienie wpadam kasztanów, w kołysanie leszczyn i wierzb,
w krzątaninę mglistych pozorów i niejawną, niejasną treść
placzę z żalu,
całuję w usta,
śmiechem parskam
i marszczę brew,
tylko życie mi w życiu zostaje,
by o śmierci zapomnieć na śmierć.

ESCAPE

Aroused with the flames of desired shading there is a garden lit like a fuse,
touch it with redness as wild as fire, the earth will explode like a bomb
a delicious peacock of colourful enamel in bright sunlight with majestic aplomb
strolls past a row of leafy maples arranged along endless avenues.

This is by day: sunflowers circling, sharp buttercups firing off sparks,
maple leaves covered with thick lacquer, peacocks supercilious and biting;
midnight as bright as a yellow noon from the gleam and glow of lightning,
thunder to thunder, trees ignited by light alone, exploding the dark.

I circle about these hollow rooms, thinking of a garden unknown,
gazing at grey furniture, at skin, the creaking of wooden mechanics,
I – the only earth that is seen among all the dead circling planets,
among affairs of brightest colours, shy stories refusing to be shown

I look at reflections of porcelain and float upwards like a woman drowned
stroking my eyelids with a scared hand, feeling bone and skin round it harden,
then – a scream – I run out, as if blind, to a proud, peacock pretty garden,
copper trees standing bold and enflamed, lilacs white hot among them be
found.

I run into a crowd of chestnuts, hazels, willows all lining dales,
through a tangle of hazy aspects and unclear, uncertain tales
I cry from grief,
kiss on the lips,
laugh out loud,
frown some and then
life leaves, leaving pure life to help
me forget death forever, amen.

ŻAR-PTAK

Nie znam spełnienia swojego, jak nie znam śmierci swojej.
Wśród jakich drzew sandałowych i pośród jakich aniołów,
mądrym żądłem języka struny wspierając gardłowe,
Żar-Ptak o piórach z płomieni tokuje i niepokoi?

Pod niebem zoologicznym zwierzęcy zziąjany park
łączy gwiazdzisty znak lwa z lwicą zażartą i żywą;
miłosne gaje przebiegam. Ziemia do lotu się zrywa,
niebo powoli opada. Zderzają się obok mych warg.
Czy tu mnie skrzydło uderzy i oczy porazi blaskiem,
gdzie różą wiatrów gorącą czerwiec napęczniał i kwitnie?
Przebiegam czujna i patrzę: w trawie dziewczęce przepaski
i celne luki myśliwskie w innej zgubione gonitwie.
Miły mnie dojrzał i wybrał i oto kroczy jak lew:
„Okręt odpływa dziś w czułość, czeka z szumiącą banderą!”.
Daremnie. Wiem: nie pojedę. Nie tutaj jeszcze, nie teraz
metalem roztopionym ptasi zachłyśnie mnie śpiew.
Bo oto łopot przelotu. Trzepot i popłoch we snach.
Mięciutki księżyc łaskocze zgubiony w przelocie puch.
W oddali przeciągły bulgot. To tokowanie. I znów
nie znam spełnienia swojego, jak śmierci swojej nie znam.

W bitwę mnie pogoń prowadzi z zielonych miłosnych gajów,
Żar-Ptak z piór rozżagwionych zatacza koła nad bitwą,
wodzowie sprawdzają zbroję, sławę węszący zaszczytną,
przykrywam przyłbicą twarz, pomna rycerskich zwyczajów,
i ciężki wyciągam miecz a okiem kołuję w górze.
Pędzi spizowy mój wódz i głosem wrogów roztrąca:
„Okręt odpływa w zwycięstwo, czeka z banderą szumiącą!”.
Daremnie. Wiem: nie pojedę. Żar-Ptak zatonał mi w chmurze.

Zdejmuję sennie przyłbicę i idę świadoma strat
w pełne podziemnych wspomnień i snów wiejących od ścian
ciche, zastygłe podziemia. Zmęczenie dławi mi krtań,
a za mną smugą surową wiersze znaczą mój ślad.
W kamieniołomach smutku wyrzekam się ptaków i spełnień,
dotykam kolumn bazaltu: „Panie, powtarzam śpiewnie,
wypróbuj mnie smutkiem, rozpaczą, dnem zatracenia i zguby,
lecz szczęściem już nie doświadczaj, nie przetrwam bowiem próby”.

I nagle łopot przelotu. W oddali głos mi się roi,
w zielone soczyste gaje wybiegam znów, i znowu
mądrym żądłem języka struny wspierając gardłowe,
Żar-Ptak o piórach z płomieni tokuje i niepokoi.
Lecz nie ma rzeczy zupełnych i żadna dlatego rzecz
nie wtrąci mnie w miłość doszczętną, zwątpienie doszczętne ni gniew,
blask piór mnie nie porazi, nie zakolysze mną śpiew,
i skrzydło mnie nie uderzy i nie odrzuci wstecz.

FIRE-BIRD

I don't know how to be happy, as I don't know what death's in store.
In a grove of sandalwood trees, where demons and angels sing,
stinging with its wise tongue and a howl of trembling strings
the flaming Fire-Bird crows, shaking me to my core.

Beneath a zoo of a sky, beasts pant in the park
tie the star sign of Leo to a lioness darting to fight;
I run through lovers' orchards, the earth longing for flight,
the sky descending slowly. They crash and kiss in the dark.
Will a wing smite me down here, blind and then come to pass
the rose of sweltering winds hot June breathing to bloom?
Wary, I run on and look: pink ribbons tossed in the grass,
while hunting bows take up aim, by a different chase consumed.
My lover saw and took aim like a lion he paces along:
"A ship sails off for desire, a lush flag fixed to its bow!"
For naught. I know: I won't sail. Not here, not yet, not now,
its iron wings on fire, air scorched with avian song.
For here is the beating of wings, in dreams we panicked and flew,
The softest of moons now tickles with feathers lost in flight.
In the distance, waters rage on and sirens give no respite.
I don't know where to be happy, my death a mystery too.

Into warfare I'm chased, away from lovers' groves,
the Fire-Bird's flaming feathers swooping over the battle,
good knights checking their armour, proud medals starting to rattle,
I shield my face with cold steel, wary of valiant shows.
I draw my heavy sword not certain if I am allowed,
my bronze champion screaming, scattering enemy lines:
"A ship sets off for victory, flying a glorious ensign!"
For naught. I know: I won't go. My Fire-Bird lost in the clouds.

I strip off my armour and walk, aware of what has been lost
down basements drowning in memories, dreams struggling to float,
silent, strangely still basements. Tiredness gripping the throat,
while behind me a trail of raw poems marks the path and its cost.
Sunk in the quarries of sadness, I denounce all birds and dreams,
touching columns of basalt: "Sir, repeating, I sing,
test me with sorrow, despair, with tracks of torturous miles,
but no more joy for me, sir, I won't survive such sweet trials."

And then more beating wings. My voice now split and sore,
I race those groves again, yet trying to spite my words
its wise tongue stings again, scorching the vocal chords,
the flaming Fire-Bird crows, shaking me to my core.
But nothing on earth is complete and hence I dare to say
nothing will draw me to love, no doubt nor absolute ire,
the lustre of feathers won't stun, no song will light my fire,
no wings will fan my fall, no flames get in my way.

LOWY

W gąszcze przeszłości, w zamierzchle dzieje,
w groźne, zawile bory i knieje,

z dłonią wplecioną w uprząż i grzywy
czarni na koniach pędzą myśliwi.

Nozdrza rozdęte, tułów schylony
usta z cięte, wzrok wytężony -

pędą jak wichry czarnym galopem
z wątłym śladem, za nikłym tropem.

Jakiż to zapal wzrok im rozszerza?
Czegoż szukają? Jakiego zwierza?

Jakiż to poryw pieś im wypręża
godny rycerza i godny męża?

Pędzą myśliwi w zamierzchle dzieje,
gdzie ślad porasta i trop czernieje,

w gąszczach przeszłości z uporem mrówki
babki szukają, babki-żydówki,

babki-żydówki bliźniego swego,
wroga ciętego, druha dobrego,

a gdy wywęszą babkę jak lanię,
to w surmy, w trąby, w rogi i granie!

O łowy piękne! O, dumne łowy
w tajnych, sekretnych dziejach alkowy!

O, wielkie, harde, wzniosłe tropienia,
godne rycerzy i godne pienia!

HUNT

Through ancient woodland, forests of old
thickets and bushes vicious and cold

black hunters race, clutching black manes
of fine black stallions, unleashed, untamed.

Broad nostrils flaring, proud features crazed
lips set stone-hard, wild eyes ablaze

they fly like storms, racing like gales,
chasing dim tracks, after faint trails.

What is this effort which lights up their eyes?
What be the beast that must be their prize?

What is the pride swelling fine breasts
worthy of knights and husbands, no less?

Our hunters race on into the past
where the trail fades as do the tracks

from thickets of history they aim to wrench
none but a woman, a Jewish wench

a Jewish hag, a human being
the ultimate foe, fiendish and fleeing.

And when they finally hunt down their doe
their horns and trumpets and whistles will blow

Oh gorgeous hunt! Oh glorious travails!
Told through their secret, most private of tales!

Oh grandest, bravest, noblest pursuits
worthy of medals, of howls and of hoots!

WAGA

Po czym poznaje się miłość? Czy po tajemnym wzburzeniu,
które ogarnia, gdy spotykasz krągłą spadzistość ramienia,
słodsza niż inne siedmiokroć? Czy też po strojach skrzydlatych,
które haftujesz nicią i w które zaplatasz kwiaty,
żeby okazać się piękną i godną płomienia w oku ?
Czy też po wiernym nawyku stopionych ze sobą kroków
i zestrojonych oddechów i ręki, która spotyka
zawsze gotową rękę, gdy jest spragniona dotyku?
Albo być może po uldze, z jaką powrócisz z zamętu
do twarzy jak do ojczyzny, do której suną okręty
z bardzo dalekiej podróży? Albo być może po tym,
że krzykniesz, przebity zdradą, zerwiesz się, padniesz z powrotem,
znowu się zerwiesz i krzykniesz, i znów ci osłabnie ciało
jak gołąb trzepoczący, przeszyty pierzastą strzałą?

Po czym poznaje się miłość? Złączeni mocnym uściskiem
stoją oboje strwożeni, każde tym ciałem zbyt bliskim,
i milcząc szukają znaków. Dwa nieruchome posągi
dojrzysz pod chmurą płynącą, nad wodą, w której dwa pstrągi
gonią chmury odbicie albo noc całą, do rana,
ścigają znak Koziorożca, Lwa, Ryby i Barana.
Uścisk ich złączył pod chmurą, nad wodą. Jakimże prawem?
Odbici w strumieniu rwącym ważą powoli tę sprawę.
Oto są oczy w oczach, oto na ustach oczy
i oto usta w ustach. Jakżeż ją poznać? Po czym?
Czy po tych strojach skrzydlatych, czy po tych strojach skrzydlatych,
które haftujesz nicią i w które zaplatasz kwiaty?
Jedno zdejmuje Znak Wagi, raz ze strumienia, raz z nieba,
i mówi z ogromnym smutkiem: Po tym, że znaku nie trzeba.

WEIGHING LOVE

How can you tell what love could be? Is it by the power of charms
to be found when you find yourself within the reach of someone's arms
sevenfold sweeter than others? Or else the magical powers
you embroider into clothes and weave from fresh flowers
to appear as glorious and worthy as the apple of another's eye?
Or else by habit of footsteps, faithful when coming close by
and tuned sighs and a hand which, so gently ready to clutch,
a hand which is always hungry, hungry and so ready to touch?
Or else in the relief you feel as a face comes into relief
as if at the end of an odyssey, around storms and disastrous reefs,
you enter, triumphant, your port? Or maybe you can tell it is when
you scream, pierced with betrayal, rise up and then fall again
then rise to wildly scream some more, your body pained and harrowed,
like a pigeon helpless, fluttering, pierced with a feathery arrow?

How can you tell what love should be? Entangled in a firm embrace
they stand there, their bodies as one, flesh so close you can almost taste
the silence, as they look for signs. Two motionless sculptures stout
perched beneath a canopy of cloud, over water, in which two trout
chase the clouds' pure reflections or all night, until the sun rises,
race after the signs of Capricorn and Leo, Aries and Pisces.
Their embrace 'neath clouds, near water, weighing up their laws and their rights.
Reflected in a flowing mirror they measure the matter with sighs.
Here the eyes vanish within eyes, there lips reflected in those eyes,
then lips finally meet lips. How to know it? To recognise?
Is it through these winged attires, or perhaps the winged attires
which you embroider using thread and dress in flowers entire?
The thing Libra makes crystal clear, from the stream and the fateful skies,
to say with astounding sadness: You know when you need no more signs.

1

Przegrzmiały już wodospady. Spokojny nadpływa nurt
szeroką falą uśmierzeń. Oblok drętwieje nad ranem.
Toczą się niewidzialne kręgi dalekich planet,
pszczoly zbierają z szypulek ciepły i ciekły miód.
Skądże ta jasność? Stamtąd. Pachnie młodziutki las,
strumień białego blasku toczy się i szeleści,
wiedzmy szesnastoletnie w wysokich podskokach leśnych
szukają w trawie piskląt wypadłych tej nocy z gniazd.

Do lasu wkracza Minerwa, bogini mądrości dojrzałej,
płynącej z doświadczenia, wprowadzającej ład,
kieruje pogodne oko na wody, które przegrzmiały,
bukiecik fiołków z Olimpu poprawia wpięty do szat i mówi:

«Zasłonę wzorzystą zarzuć na rzeczy tajemne,
w których dojrzeć nie można zarysu ukrytych znaczeń.
Pogódź się z pozorami. Ze światem połącz się ściśle
nie rozumieniem męczącym, ale miłością ozywczą.
Prawda, ZłoPrzyśpiesz swój uroczysty powrót do starych prawd,
przy dźwięku mosiężnych trąb, mocnym furkocie wstęg,
surmach, bębenkach i fletach. Wystarczy zło nazwać złem,
a wiesz już, czego unikać, i zbliża się warkot orkiestry.
Wróć do serdecznych przytułiń czulej miłości rodzinnej,
do długich uścisków dłoni pięknej i silnej przyjaźni,
do myśli pobożnych i skromnych, niefraszobliwych rozrywek,
do pracy nieustannej dokoła godnego dzieła.
Wreszcie nie szukaj odtąd wielkiej miłości do męża:
nie ma widomych oznak na rozpoznanie jej.
Obierz dzielnego młodzieńca i złóż mu czułą przysięgę,
a szybki płomień przeskoczy z ust łatwopalnych do serca».

Łagodne krajobrazy, rozlane jak jeziora,
źródła ze snów wywodząc, zalały wszystkie przepaście.
Żegluję po nich. To powrót z flagą zwiniętą na maszcie
po rzeczy, które minęłam albo dostrzegłam nie w porę.
oto, pomna przestróg, widzę i widzę wokół
rzeczy pełne harmonii, światel, przepięknych form
i szlachetnego umiaru. Żaden nie zbliża się sztorm,
fala jest płaska jak szkło. I już nie pęknie. To spokój.

RETURN

1

Waterfalls roared and raged. A calm current gave heed
to a wide wave of appeasement. A cloud freezes come morn.
The invisible orbits of planets circle in patterns foresworn,
bees buzz about and strip stalks of warm, runny mead.
Where does this light come from? There. Fragrant woods impress
a streak of white glow rolls and whispers on the breeze,
sixteen year old witches leap as tall as the trees,
searching the grasses for chicks fallen from nighttime nests.

Minerva enters the woods, a goddess of wisdom, no less,
a queen born of experience, bringing order to fate,
she steers a cheery eye to waters turned out of date
a bouquet of Olympian violets she pins to her robes and says:

“Cover things secret with a curtain of patterns,
in which the hidden fabric of meaning cannot be seen.
Accept appearances. Bind yourself to the world closely
with exhaustive understanding, and love arousing.
Hurry your festive return to ancient truths,
but the sound of brass trumpets, hard flutter of ribbons,
zurnas, drums and flutes. It's good to call evil evil,
and now you know what to evade, as the band rolls on.
Return to the honest embraces of true familial feelings,
to lengthy handshakes of beautiful, lasting friendships,
to humble and pure thoughts, to joys which do not jade,
to work which does not cease around a worthy task.
And finally do not seek from now on the love a husband:
there are no signs which reveal where it might be found.
Strip a brave young lad and make your vow to him true,
and the quick flame will leap from aroused lips to the heart.”

Gently flowing landscapes, spilling like infinite lakes,
sources from dreams extracting, have flooded fissures past.
I sail across them. This return, flag rolled down the mast,
of the thing I passed by or noticed too late.
Hence, mindful of warnings, all around me I see
things full of harmony, brightness, glorious forms
and noble balance. I see no impending storms,
the wave is as flat as glass. It won't crack. At peace.

WHERE WAR BEGINS, LIFE ENDS

INTO HIDING

1939-1944

Half-way through 1939, Ginczanka left Warsaw and went home to Rivne for the summer holidays, planning to return to university in the autumn. A return which was never fated to happen...

Following the German invasion of Poland, Ginczanka was instead forced to move east, to Lviv, where the Soviet armies were occupying this ancient Polish town. Many other Polish writers sought sanctuary there, and the handful of poems which follow come from this dark and dangerous time.

LOVE OR WAR AWAKENING BATTLING PLENTY

MAJ 1939

Raz wzbiera we mnie nadzieja,
raz jestem niespokojna.
Zbyt wiele rzeczy się dzieje
coś przyjdzie: miłość lub wojna.

Są znaki, że przyjdzie wojna:
kometa, orędzie, mowy.
Są znaki, że przyjdzie miłość:
serce, zawroty głowy.

Kometa błysnęła nocna,
gazeta nadbiegła dzienna.
O wiosno, wiosno miłosna!
Nie, nie miłosna. Wojenna!

Pełnia nadeszła wiosenna
i snów ze sobą naniósła.
O wiosno, wiosno wojenna!
Nie, nie wojenna. Miłosna!

Czytam codziennie dodatki,
wnioski z dodatków snuję,
obrywam na kwiatkach płatki:
kocham. lubi. szanuje.

Brzemienna! Wróżebna! Wiosno
inna od innych wiosen!
Cokolwiekbyś mi przyniosła,
wszystko przyjmę i zniosę.

Na maju, rozstaju stoję
u dróg rozdrożnych i sprzecznych,
gdy obie te drogi twoje
wiodą do spraw ostatecznych.

Tęsknota nadciąga chmurą,
wieści przez radio płyną.
Czy pójdę, czy pójdę górą,
czy pójdę - doliną?

LOVE OR WAR

At times, hope in me rises,
at others, I fear what's in store.
Life is too full of surprises
what's coming: be it love or war?

Some signs proclaim it is war:
comets, oracles, talks.
Others claim it is love:
the heart and feverish thoughts.

A comet flashes above,
headlines also do roar:
This spring will spring forth love!
Not love. Instead, it springs war!

This spring will certainly call for
much effort from the dove.
Spring, oh it springs forth war!
Not war. Instead, it springs love!

I while away troubled hours
reading the news on the trot,
plucking the petals from flowers:
He loves me... He loves me not...

Portentous, pregnant spring,
so different to others I've known,
Whatever the future brings
I accept and do not bemoan.

Come summer, I will finally see
which way my future extends
both love and war, for me,
lead to absolute ends.

Longing draws from on high,
the radio delivers dread:
When I go, will I fly high
or down the low road instead?

PRZEBUDZENIE

Świat gęstwa niepojęta i zlepek obrazków
migotał pytaniami. Tam, w czerwonym blasku
pożarów nieustannych, czemuż to tak często
sięgają wojownicy po twarde zwycięstwo?
Przez wąwozy uliczne płynąc, czemu oto
zapala się lud gniewem i wzbiera jak potok?
Czemu smutkiem i grozą zarazem owiana
przygodna rzeczywistość bez wianka i wiana
nadchodzi, nic nie wnosząc w pragnące objęcia?
Przeszłość pełna przypadków jest nie do pojęcia,
przyszłość w dymnej osłonie jest nie do przejrzenia...
Na co komu wysiłek naszego tworzenia,
jeśli nic nie nastąpi? Czoło ściśnij dłonią:
Czy prawdą jest, że w locie strzępy pierza roniąc
orły z herbów państwowych jedno i dwugłowe,
zbrojne w miecz, wyfruwają na drapieżne łowy?
A pośród gwiazd rzesami sztywnymi mrugając
tkwi oko Opatrzności. A może to pajak?...
Oto patrzę, zbudzona z koszmarów i widzeń:
Z chaosu, roztrącając mgły i tajemnice,
wylania się w umyśle świat wielki i prosty:
metale magnetyczne, roślinne rozrosty
i czyny bohaterskie. O, różna w przejawach
materio, która miazgą sycisz i napawasz
rzeczą każdą, sprawę każdą. Lotny ptak nad chmurą
jak ster prostuje ogon i wygrzewa pióro.
Wiem: tyś ptakiem, obłokiem i słonecznym ogniem,
a jeśli mistrz zdumiewa dziełem wiekopomnym,
ty świecisz mu w umyśle i w sercu się żarzysz;
a jeśli lud wzburzony wstaje z gniewem w twarzy
naprzeciw drugiej chmary o napięciu sprzecznym
ty iskrą rewolucji rozcinasz powietrze.
(Z każdego starcia zawsze ruch jak piorun tryska).
I w sobie ciebie czuję, o, materio bliska,
co spokrewniasz mnie z ptaków, z obłoków gromadą.
Zjednoczona ze wszystkim wiersze moje składam
dla przyjaciół. A oni bawelniane kwiaty
dla mnie biorą na tkackie ruchliwe warsztaty.
Zamieniamy uściski. Historia przed nami widnieje
morze pełne koralu, a za nami dzieje...

AWAKENING

The world – unfathomable mess and cracks on show
flickered with questions. There, in the reddish glow
of never-ending fires, why have we often seen
warriors ruthlessly reaching for a harsh type of win?
Sailing down streets like ravines, refusing to be saved
people fired up, enraged like a roaring wave?
Why with sadness and terror, singular and swift,
a wild new reality with a heap of dark gifts
encroaches, giving nothing to the hungry masses?
A past formed of chaos like a dark storm passes,
a future behind smokescreens cannot be understood,
our efforts to make amends amount to no good
if nothing comes next? Put your head in HANDS:
Is it true that in a cloud of feathers there now LAND
the eagles of national crests, with one head or two,
armed with swords, like predators, they circle and swoop?
And among the stars, glistening – opening ever wider
is the eye of Providence. Or is it a spider?...

And so I wake from nightmares and stare into the night:
Out of chaos, swirling mists and absence of light,
to my mind, a world wondrous and simple emerges:
magnetic metals, organic and natural urges,
and of course heroic deeds. Oh, matter so diverse
which makes up the cosmos, and feeds this short verse,
feeds all things and all matters. A fleeing bird flies still,
rights its tail like a rudder, and gives warmth to quills.
I know: you're the bird, cosmos, the cloud and sunlit fire,
and if the master wonders at the glorious work entire,
you fire up their mind and in their heart you burn;
and if the people rise up and oppression spurn
in favour of new freedoms, their minds wholly proud
you, with revolutionary spark, cut through the cloud.
(Every clash makes movement, which like thunder rolls).
And I feel you within me, oh cosmos so close,
you who bind me to birds, with a cloudy ensign.
One with all living things these verses I sign
for my dear ones who bring gifts of cotton flowers
for our weaving workshops which while into the hours.
We exchange warm embraces. History before us climbs
and fans out like coral seas, while behind us – epic times...

Gdy słuchamy przeszłości, która jest za nami,
furkoczą strzały, szczęka wygładzony kamień,
zgrzyta radio żelazne i stalowe igły,
huczy pas transmisyjny. Z tych to rzeczy zwykłych
rośnie drzewo historii. A teraz w oddali
zielone morze, pełne czerwonych koralu,
pod wrogię nam, pancerne kładzie się okręty.
Zanim statki ukończą swój kurs rozpoczęty,
zmienią flagi na nasze. Przeszłość w przyszłość spływa
i ciągłość łączy wszystkie ze sobą ogniwa.
O, radości płynąca z rzeczy zrozumiałych!
O, rwące rzeki białka! O węglowe zwały!
O, słodczy poznania! Mgła opada, znika,
płyną białe strumienie, błyszczy drobna mika
i drzewa smukłe rosą na ładach odkrytych.
Patrzę w gwiazdy. Rozumiem. I płonę z zachwytu.

When we listen to histories, to stories gone by,
we feel rocks worn smooth, we hear bullets fly,
a steely radio crackles, hums with ancient song,
the transmission belt buzzes. As plain things move along
the tree of history grows tall. Beneath a far-off aura
a sea of glorious green spreads, filled with embers of coral,
stretching deep beneath ships loaded heavy with guns,
but before they run the courses they have begun
their flags will be ours. The past the future becomes
and the whole joins together to become truly one.
Oh, the joy which comes from things we understand!
Oh, streams of milk and honey! Oh might under command!
Oh, the sweetness of knowing! Mists fall, then fade,
white streams do throw up emeralds and jade,
slim trees grow on new lands coming into sight.
I gaze up at the stars and burn with delight.

W BITWIE O URODZAJ

Kiedy się kończy bój i stygną luski kul,
zwycięstwo czcisz marmurem białym i eposem.
I tu się toczą bitwy. Nagle świty wiosen
przestrzeń tobie ukażą rosnącą jak luna,
przestrzeń tobie ukażą buraczanych pól.
Niech ją sławi, błyskając i grzmiąc, twoja struna.

Pod silnym liściem głębiej warzywa soczyste
słodoczną nabrzmiewają żywą jak krew twoja,
gdy nagle zgrzyta pancierz, chrzęści czarna zbroja,
podpełza i naciera twardy, chciwy uk.
Przekłuty miąższ wysycha, rdza pokrywa liście.
Do broni! Oto sięga po urodzaj wróg!

Skądże odsiecz nadejdzie? Szybko i okrutnie
na wroga niech uderzy – w bitwie nie ma łaski.
Ile mają dziewczyny w gniewnych oczach blasku,
gdy prowadzą, odświętnym warkoczem kołysząc,
łagodne, srebrne kury o puchu mięciutkim,
niosące polom odsiecz i obfitość przyszlą.

Dziób ptasi tnie jak bagnet, losy bitwy zmieni.
W granicie utrwali warkocz i mięciutkie pióra,
niech je pochwali wiersza namiętna cezura;
latom, które nadejdą, niechaj pieśń opowie,
jak wstawał na tych polach w roślinnej zieleni
szorstki, chropawy patos i dni tworzył nowe.

BATTLING PLENTY

When the fighting is over and bullet shells cool,
you celebrate victory with white marble and song.
And it's here we wage battles. Sudden springtime dawns
will show you landscapes rising like glimmering wings,
will show you landscapes flowing, harvests heavy and full.
May they be celebrated by your thunderous strings.

'Neath the solid shelter of leaves the yield finally receives
and fills with effervescence as alive as your blood,
then suddenly you hear armour, encroaching like a flood,
covering a hard, greedy bug approaching in stealth.
Pierced, the innards dry out, rust covers the leaves.
To arms to halt the enemy encroaching our wealth!

Where will rescue arrive from? Meanwhile, we hit the foe
with hurry and with cruelty – no mercy in war be found.
How the girls' eyes light up, so angry and profound,
when they lead, their braids like barrels glinting in the sun,
gentle, silver hens, their down as soft as snow,
bringing salvation to fields and plenty yet to come.

A bird's beak cuts like a bayonet, changing the course of battle.
Preserve in granite the braid and the soft white down,
may they be worshipped in song, anew given renown;
in summers yet to come may the songs be true
in telling how in these fields, in harvest and cattle,
rough and ready pathos the days had cast anew.

NON OMINIS MORIAR

“The martyrological context in which this poem is now read means that Ginczanka has become a slave to her own tragic fate, that of a Jewish woman, a victim of war and of Nazi brutality. [...] It is necessary for us to understand this work of undeniable importance, without which we cannot fully grasp Ginczanka, but at the same time it is restrictive, casting a shadow over the rest of her poetic output, an output which shows her to be a poet of complex and diverse powers...”

(A. Amenta)

By 1942, the Nazis had invaded from the west, chasing off the Soviet armies and occupying Lviv instead. This is when Ginczanka was betrayed by her landlady, Zofia Chominowa, and captured by the Gestapo. She managed to escape and survive for two more years, hiding in Krakow. Although many people visited her and talked about how she occupied herself during this time by writing, only this one epic poem survives.

A poem in which Ginczanka not only names her betrayer, but denounces the whole world of politics and war for what it is – a scramble for possessions and power, at the expense of human suffering and death.

After the War ended, the poem was used in a court of law as evidence against her betrayers. Zofia Chominowa received a four year prison sentence for aiding Nazi's to find and capture her Jewish residents. It is the only known case of a work of art being successfully used to prosecute someone for crimes against humanity.

Because it is so important to Ginczanka's legacy, and is one of those rare poems which has been translated several times – in very different ways – I have chosen to reproduce all the other translations I have found online here also. I hope this helps us discover new things in the language and to see how translation is an adventure, not a precise science – without critical discourse, based on comparisons, we can never hope to find our way home.

* * *

Non omnis moriar – moje dumne włości,
Łąki moich obrusów, twierdze szaf niezłomnych,
Prześcieradła rozległe, drogocenna pościel
I suknie, jasne suknie pozostaną po mnie.

Nie zostawiłam tutaj żadnego dziedzica,
Niech więc rzeczy żydowskie twoja dłoń wyszpera,
Chominowo, lwowianko, dzielna żono szpicla,
Donosicielko chyża, matko folksdojczera.

Tobie, twoim niech służą, bo po cóż by obcym.
Bliscy moi – nie lutnia to, nie puste imię.
Pamiętam o was, wyście, kiedy szli szupowcy,
Też pamiętali o mnie. Przypomnieli i mnie.

Niech przyjaciele moi siądą przy pucharze
I zapiją mój pogrzeb i własne bogactwo:
Kilimy i makaty, półmiski, lichtarze
Niechaj piją noc całą, a o świcie brzasku

Niech zaczną szukać cennych kamieni i złota
W kanapach, materacach, kołdrach i dywanach.
O, jak będzie się palić w ręku im robota,
Kłęby włosia końskiego i morskiego siana,

Chmury prutych poduszek i obłoki pierzyn
Do rąk im przylgną, w skrzydła zmienią ręce obie;
To krew moja pakuły z puchem zlepi świeżym
I uskrzydłone nagle w aniołów przerobi.

NOT ALL OF ME WILL DIE

Non omnis moriar not my proud estate,
Meadow table cloths, wardrobe castles strong,
Acres of fine bedsheets, linen treasures great,
And dresses, light dresses these are my swan song.

Because I leave behind not a single heir,
Let your hungry hands through my Jew things browse,
Ms Chomin of Lviv, landlady betrayer,
Nazi true informant, if conscience allows.

You and your loved ones, recall my name and face
As you remembered me when the Gestapo came,
Minding to lead them to my hiding place.
They recognised me then. Now, remember again

As you drink to my grave and supposed wealth:
Fine drapes, candlesticks, my remains your prize:
Goblets raise, friends, to your lasting health,
Drink all night, drink! And when the cockerel cries

Start hunting for gemstones, digging round for gold
Through mattresses, sofas, furnishings what may
The bounty you seek, the treasures you want hold
As you go tearing through stuffed horsehair and hay.

Feathers ripped from cushions, clouds of gutted quilts
Will snow upon your hands, turn your arms to wings,
Pure white down will bind with my blood congealed,
Letting you take flight, my angels, my kings.

(Non omnis moriar, "Not all of me will die," are the opening words of Horace, Ode 3.30.)

translated by Marek Kazmierski

Non omnis moriar

Non omnis moriar. My grand estate
Tablecloth meadows, invincible wardrobe castles,
Acres of bedsheets, finely woven linens,
And dresses, colorful dresses will survive me.
I leave no heirs.
So let your hands rummage through Jewish things,
You, Chomin's wife from Lvov, you mother of a volksdeutscher.
May these things be useful to you and yours,
For, dear ones, I leave no name, no song.
I am thinking of you, as you, when the Schupo came,
Thought of me, in fact reminded them about me.
So let my friends break out holiday goblets,
Celebrate my wake and their wealth:
Kilims and tapestries, bowls, candlesticks.
Let them drink all night and at daybreak
Begin their search for gemstones and gold
In sofas, mattresses, blankets and rugs.
Oh how the work will burn in their hands!
Clumps of horsehair, bunches of sea hay,
Clouds of fresh down from pillows and quilts,
Glued on by my blood, will turn their arms into wings,
Transfigure the birds of prey into angels.

translated by Nancy Kassell and Anita Safran, Published by AGNI Online

Non omnis moriar

Non omnis moriar   my proud estate,
of table linen fields and wardrobes staunch
like fortresses, with precious bedclothes, sheets,
bright dresses   all remain behind me now.

And as I did not leave here any heir
You, Chomin's wife, the snitch's daring wife,
Volksdeutcher's mother, swift informant, please
Allow your hand to dig up Jewish things.

May they serve you and yours, and not some strangers.
"My dear ones"   it's no song, nor empty name.
I do remember you, and when the Schupo came,
You did remember me. Reminded them of me.

So let my friends all sit with goblets raised
To toast my memory and their own wealth,
their drapes and kilims, candlesticks and bowls.
And may they drink all night, till break of dawn,

And then begin to search for jewels and gold
In mattresses and sofas, quilts and rugs.
Oh, and what quick work they'll make of it
Thick clumps of horsehair, sea grass stuffing, clouds

of cushions torn and puffs of eiderdown
Will coat their hands and turn their arms to wings
My blood will bind these fibers with fresh down,
And thus transform these wingèd ones to angels.

Poem translated by Aniela Pramik and Geoffrey Cebula

***

Non omnis moriar — my proud possessions,
tablecloth meadows, staunch fortress shelves,
my billowing sheets and precious bedclothes,
my dresses, my bright dresses will outlive me.
I leave no heirs behind me when I go,
so may your hand dig out all Jewish things,
Chominowa of Lvov, brave snitch's wife,
prompt informer, Volksdeutcher's mother.
May they serve you and yours, for why
should they serve strangers. My neighbors
whom I leave is neither lute, nor empty name.
I remember you, as you, the Schupo near,
remembered me. Reminded them of me.
May my friends sit and raise their glasses,
drink to my grave and to their own gains:
carpets and tapestries, china, candlesticks
may they drink all night and at dawn
start the search for gems and gold
under sofas, mattresses, quilts and rugs.
O how the work will burn in their hands,
the tangles of horsehair and tufts of wool,
blizzards of burst pillows, clouds of eiderdown
stick to their hands and turn them into wings;
my blood will glue oakum and fresh feathers
transforming birds of prey into sudden angels.

translated by Alissa Valles

Non omnis moriar

Let me not to the marriage of true minds
Admit impediments, love is not love
When it does not love the neighbour and all his belongings
Always ready those belongings to remove.
You, Mrs. Chominowa, you are my neighbour
You will inherit my things after I am taken.
I have no worldly heir, you have grassed on me
In order to speed up my journey to heaven.
Soon you'll be ready to search for that Jewish gold
It must be hidden in quilts and pillows of down.
You'll rip them open, and the feathers from the pillows
Will stick to your hands and arms, still wet with my blood.

With those hands like wings you will be an angel
And you'll be ready to fly straight to Heaven.

Poem translated by Wlodek Fenrych, Published by Polish Poetry in English

GINA

Eliza Kącka

Zuzanna Ginczanka comes to us from beyond the limits of time “In an ark sealed with tar, steaming with my own affairs...”. The youngest of all the remarkable female poets from Poland's inter-War years. Lithe, swarthy and brave.

She lived a mere 27 years, of which four were lost trying to survive WWII. In his **Polish Recollections**, Gombrowicz sets the scene: “Thinking back to the years before the War, some girls displayed more and more disdain for conventions, something which would characterise all the young people battling in the streets of Warsaw a few years later. 'Living as if we were dying'... The youth of the day thought less and less about wedding vows, families, careers, and more about entering the orbit of romantic and dangerous lifestyles. There was no shortage of Polish girls who appreciated this opportunity to swap their feminine, sexualised roles for more masculine variations. They felt good making the change”. And Gombrowicz too felt good, surrounded by female admirers at the legendary Zodiak cafe – alongside Ginczanka, there was Gizela Ważykowa, Bella Gelbard, and also the professors' daughters who frequented the Mirabelle guesthouse in Zakopane. The writer does not name them all, but we know who was there: Zofia Sinkówna, Krystyna Grzybowska, Danuta Gierulanka. You may ask – well, how do I know? From researching the Highland Rescue Service chronicles – they were all involved in serious climbing accidents while he was staying in the mountains. Then we should mention the beautiful Jewish women who surrounded the writer and artist Witkacy: Janina Preger, Alicja Mondschein, the soon-to-be-famous Krystyna Skarbek. This female formation deserves a book all of their own, much like the one Grażyna Kubica wrote for their mothers in her book **Malinowski's Sisters**.

As well as being one of them, Ginczanka also speaks for those women in her writing. But how much of the young poet is there in her verses, and just how much did she simply write about the times she was living in? We will not know any more than the poet herself wants to show us. The key to her poetry may be found in the pioneering concepts developed by Tadeusz Peiper, the pope of Polish avant-garde: “Give me just three metaphors from the verse of any poet and I will tell you as much about them as any biographer”.

It is enough to pick a few random images from Ginczanka's works to see how glassy surfaces mask physiological secrets, how acute sunlight awakens vegetating thickets, sensual textures concealing fleshy tensions. No one in the world of Polish letters had such a sensual imagination, seeing the whole world as a manifestation of all-pervading, unstoppable, autonomous life. This remarkably sensual imagination

is tactile, unfulfilled, parting the petals of flowers, running fingers through furs, relishing the depths of warm waters, following the sudden leaps of wild animals, weighing pulsating corporealities in its hands.

Be it in talking about sailing the grand seas, or the creation of the earth, or the starry skies, or grammars and gardens – the theatre of her imagination plays out in the shadow of blossoming teenage girls, between swelling secrets, in readiness for fulfilments. There is in it the stickiness of linden honeys, the biting of bitter green buds, the feverish impatience of desires, the irrefutable temptation of rubbing up against the hot, fragrant skin of the world until we bleed.

And at the same time Ginczanka's poetry is an attempt to engage in a high, often head-spinning rhetoric, to weave the complex braids of identities which bind choice assonances. This is classicism which is loaded with explosive forces, confessions surrendered to the aromas of herbs and goat smells of fauns, of earth steaming beneath a fierce sun and the cool freshness of water extracted from wells. The lushness of marigolds trampled by centaurs and August skies sprinkled with stars. Among all these images, all these costumes, Ginczanka's eroticism stands there naked and proud, on the edge of shamelessness, the edge of rebellion, ready to explode, to call out, to challenge. Never before, or since, has Polish poetry emanated such sex appeal, such mysticism and magnetic might.

Ginczanka, the unwanted child of her Jewish parents, a Pole out of choice, "all passions and wisdom joined at the hips by battling like a centaur" is, in poetry, the true daughter of Rimbaud and Akhmatova.

A WORD FROM THE TRANSLATOR

Translating poetry is, for many experts, either pointless or downright wrong.

Because the language involved is so carefully selected and loaded with complex meaning, they claim it can never be fully repeated in another tongue. Therefore, translations of poetry will always fall short, maybe unacceptably short, of the originals.

Having translated hundreds of poems, classic and modern, I do not agree. A small number of poems just do not work in another cultural or linguistic context. This is, for example, true of some of Ginczanka's satirical poetry, which pokes fun at people whose names or actions mean nothing to English language readers (not without endless footnotes and dull explanations).

But without translation, even if flawed, the world of literature would come to a dead end at our own borders, and that seems to me to be a much greater travesty than some lines being misread or misrepresented.

I have done my best to convey the meaning and the feel of Ginczanka's verses for a modern, non-Polish audience. I believe that sound is incredibly important when it comes to poems – their cadence and the fire it lights in our chests.

In places, I have been forced to take slight liberties with the originals, but my ultimate aim is always simple – to make readers in English feel the same things I think the author wanted to arouse in Polish audiences. That is of fundamental importance.

The way this book is produced also allows us to constantly make corrections, to improve on what is already correct or to add new translations as they are produced. If you have any comments or things to add, please get in touch!

Poland has an incredible store of children's poems, written by the likes of Jan Brzechwa and Julian Tuwim (Ginczanka's biggest fan when she was alive). All kids and adults can quote many of these off by heart, and yet when still young Poles enter school and instantly have their love of poetry ripped out of them – because their national poets used language to smuggle national identity through times of oppression, occupation and war, they have become “sages” whose work is approached with the kind of deadly seriousness which kills any exploration or enjoyment of their words.

I hope by making them attractive to a new generation of readers, in a range of languages, we can save both poems and poets from being forgotten, and find new life as song lyrics, inspiration for films or pictures, or new poems.

ON FLOCKS OF WHITE RAVENS

Here is an extensive list of all the books with Ginczanka's poems which have been published. You are welcome to research and see how many of these are out of print.

1936: *O centaurach*, Wydawnictwo J. Przeworskiego, Warszawa

1953: *Wiersze wybrane*, [selected by Jan Śpiewak], Czytelnik, Warszawa

1980: *Wiersze*, Czytelnik, Warszawa

1991: *Udźwignąć własne szczęście*, [selected by Izolda Kiec], Wydawnictwo Brama, Poznan

1994: *Ginczanka. Życie i twórczość* [Izolda Kiec], Wydawnictwo Obserwator, Poznan

2001: *Wypowiadam wam moje życie* [Agata Araszkievicz], OŚKA, Warszawa

2010: *Krzątania mglistych pozorów. Wiersze wybrane / Un viavai di brumose apparenze. Poesie scelte* [Polish with Italian translations by A. Amenta], Austeria, Krakow

2014: *Wniebowstąpienie ziemi* [selected by Tadeusza Dąbrowski], Biuro Literackie, Wrocław

2014: *Wiersze zebrane* [selected by Izolda Kiec], Fundacja Pogranicze, Sejny

2017: *Not All Of Me Will Die* [translated by Marek Kazmierski], online

ETERNAL GRATITUDE TO:

Zuzanna Lipińska for introducing me to her namesake and inspiring me to work on her translations.

Irit Amiel for her wonderful poems, which set me on the road to these weighty works.

Eliza Kącka for helping with the Polish and Cecilia Woloch for same with translations.

Krzysztof Willmann for his hard work researching the details of Ginczanka's life.

Gabriela von Selmann for helping bring Ginczanka to new audiences.

All poems (except pages 90-93) translated by Marek Kazmierski

All illustrations (except page 2) by Marek Kazmierski

HOW TO USE THIS BOOK

1. *Please, read the poems contained in this volume. As you do so, you are invited to comment or respond in other ways – by drawing, for example, or making notes and comments*
2. *If you enjoyed this gift, you are asked to email us at ginczanka@off-press.org, so we can send you new translations and other content to print and add to your book*
3. *If you really enjoyed the poems, the other request is that you visit your nearest copy shop and ask them to print off more sets (50 double-sided pages should not break any banks) to hand out to others*

Consider holding an event where the books will be shared

Read Ginczanka's words to each other, or to audiences, or to your own classmates or to the students in your schools, colleges and universities

Organise readings in cafes and bookshops

Take copies into hospitals, prisons and refugee centres

Share your efforts via social networks #ginczanka

Let's see if we can break the deadlock of discrimination, ignorance and forgetting by making these unique poems go round the world – using nothing but our own love of literature for fuel...

WE JEW WOMEN

Judyta Sara Batszewa: with black eyes
strangulation marks cross the neck

Polish Jewish Ewa: down in Warsaw's sewers
thighs branded with boot prints

you: to your husband faithful your lover
Jew woman reading writing poetry drinking beer

then: looking for your son on street corners
in each and every supermarket car park

me: Anne Frank ribs collapsed no breasts only nipples
and hunger these diaries and our Jew fears

Genowefa Jakubowska-Fijałkowska

[www . ginczanka . org](http://www.ginczanka.org)

SECOND CENTURY OF SANA begins here...

tu zaczyna się DRUGI WIEK GINCZANKI...